

MAKSUD

Konkurents maksudes jõudis Põhjalasse

Rootsis mängiti läbi Eestiga sarnane maksusüsteem, ent riigi rahandusminister Anders Borgi sõnul pole see Rootsis reaalne. ▶6-7

TULEMUSED

Harju Elektril kahanes üle pika aja käive

Harju Elektri juhi **ANDRES ALLIKMÄE** sõnul ei tasu ühe kvartali tulemustele liialt tähelepanu pöörata. Ta kahetses vaid, et mullu ei suudetud 2008. aasta rekordkäivet lüüa. ▶10

Äripäev

Neljapäev, 28. veebruar 2013
nr 41 (4698) 2,50 eurot

↑ EUR/USD
1,3096

↓ USD/EUR
0,7630

↓ EUR/SEK
8,4315

↓ NordPool
39,38

↑ Euribor
0,336%

Kuhu kadus Eestisse toodud hobuseliha?

▶ Hobuseliha Eestisse impordi järsu hüppe põhjus on ebaselge.

▶2, 4-5

VÕRRELDES 2011. aastaga kasvas eelmisel aastal Eestisse imporditud hobuseliha kogus pea 10 korda. Veterinaar- ja toiduametile tuli selline statistika üllatusena. FOTO: PA WIRE/SCANPIX

VÄLISPOLIITIKA

Kukepoks inimeste töökohtadega USAs

USAs jõustuvad automaatsed eelarvekärped, mis võivad vähendada majanduskasvu ning ohustada miljonite inimeste töökohti. Riigi poliitiliste jõudude vahel valitseb samal ajal ummikseis. ▶8-9

INVESTOR

Olympic kasvatas jõudsalt kasumit

Hoolimata sellest, et kulda hoides kaotati ligi miljon eurot, suurenes Olympicu kasum aastaga 71,3%. Seevastu on firma käibe kasv Baltimaades võrreldes näiteks Valgevenega aeglustunud. ▶20-21

TÖÖSTUS

Euroliit seab pakendiinfole piirid

Tootjad sokutavad pakendile mitmesuguseid embleeme, märke, numbreid ja kirjutisi. Nüüd peab aga märgistus andma sisust täpse ülevaate, omaloomingule jääb ruumi üha vähem. ▶14-16

KOLUMN

„Mul riik taob kõik kinni!” Aga kui kaua veel?

Tarmeko juht Jaak Nigul selgitab, miks suures osas lisaväärtust mitteloov avalik sektor vajab saneerimist. ▶18

TEGIJA

Armin Karu

ettevõtte kasvas joudsalt kasumit

↑ Kasiinoperaatori Olympic EG neljanda kvartali kasum ulatus 6,5 miljoni euroni. Hoolimata sellest, et kulda hoides kaotati umbes miljon eurot, suurenes kasum aastataguse ajaga võrreldes üle 70 protsendi. Üle ootuste heaks võib pidada ka kasiinofirma viimase

kvartali müügikäivet. Nagu ettevõttel, läheb hästi ka Olympicu suuromanikul Armin Karul: tänavuse Äripäeva dividendide TOPi eesotsas oli just tema, võttes omanikutulu välja 7 miljonit eurot – nii suurt summat pole Eestis keegi varem dividendidena välja võtnud.

REPLIIK

Eesti Energia probleemid

Märtsi alguseks pole ligi 5000 Eesti Energia klienti veel jaanuari eest arvet saanud. Vähe sellest, et elektrituru avamine tõi paljudele tavatarbijatele segadust ning varasemast rohkem aja- ja närvikulu seoses hinnapaketi valimisega; nüüd võiks maksumaksja ülalpeetav suur asutus vähemalt lihtsamad asjad raamatupidamises ja kliendisuhetluses korda saada.

ENERGIAHIIDU
vedaval Sandor
Liivel on põhjust
klientide ees
vabandada.

29. VEEBRUAR

Üks päev jääb tänavu kalendris vahele

Kui Maa teeks ühe tiiru ümber Päikese täpselt 365 päeva, poleks liigaasta järele vajadust. Tegelikult võtab ühe tiiru tegemine umbes 6 tunni võrra kauem aega. Kuus korda neli on 24, mistõttu tulebki kalendri korrigeerimiseks igale neljandale aastale üks päev juurde lisada. Paraku ei ole probleemid sellega veel läbi, sest aasta pikkus pole täpselt 365,25 päeva. Seetõttu ei ole sajaga jaguvad aastad liigaastad. Kui nad aga jaguvad ka neljasajaga, siis jällegi on. Näiteks aasta 2000 oli liigaasta, kuid 1900 ei olnud. Seega näeb valem Gregoriuse kalendri aasta pikkuse arvutamiseks välja järgnev: $365 + 1/4 - 1/100 + 1/400 = 365,2425$ ehk 365 päeva, 5 tundi, 49 minutit ja 12 sekundit. Viimati oli liigaasta 2012, järgmisena tuleb 2016, tänavu 29. veebruari ei ole.

PÄEVA FAKT

28%

TÖÖSTUSFIRMADEST kavatseb järgneva kolme kuu jooksul müügihinda tõsta, selgub konjunktuuriinstituudi küsitlusest. Seevastu 3% ennustab hinna langetamist.

AJALOO ILU

Rootsi peaministri tapjat pole tänaseni leitud

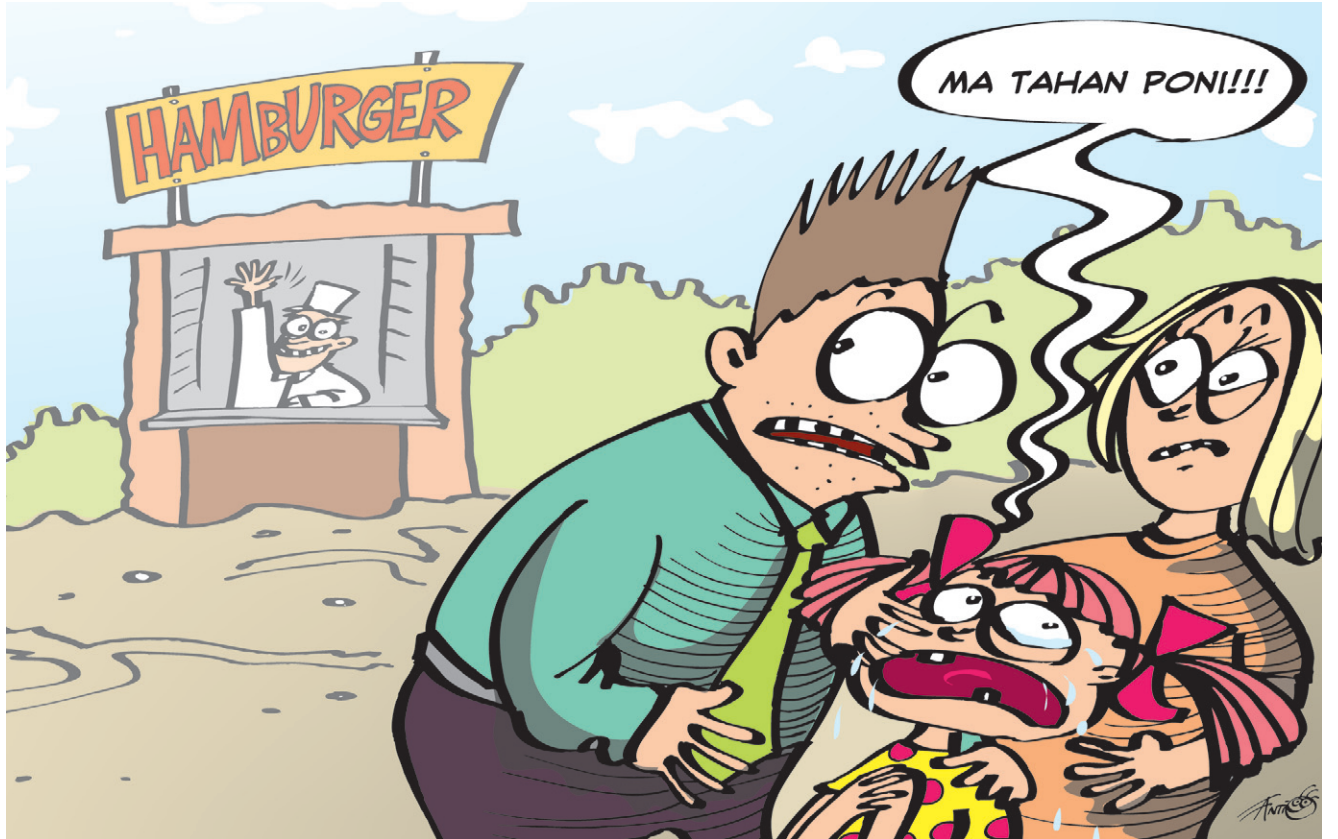
28 veebruar 1986. Rootsi peaminister Olof Palme sai surma talle Stockholmi kesklinnas korraldatud atentaadis. Peaministri tulistati hetkel, kui ta oli koos oma abikaasa Lisbethiga kella 23.30 paiku kinost lahkumas.

Hetkeseis. 42aastasele narkomaanile ja eluheidikule Christer Petterssonile mõisteti Palme tapmise eest juulis 1989 eluaegne vanglakaristus, kuid kohus mõistis ta hiljem süüteoendite puudumise tõttu õigeks. Peaminister Palme mõrva uurimine jätkub tänaseni.

HOMME

Silvano ühe omaniku Toomas Tooli teised ärid Baltimaades on kokku kuivanud.

LOE ÄRIPÄEVAST

ILLUSTRATSIOON: ANTI VEERMAA

JUHTKIRI

Saa puhtaks, Eesti liha, ja selgeks, toiduaine päritolu

ripäev leiab, et toiduainete päritolu, kvaliteet ja liikumine meie kaubandusvõrgus peab olema senisest paremini jälgitav ja dokumenteeritav.

Küsimus ei ole mitte niivõrd toidu tervislikkuses või maitstes, kuivõrd vajaduses lõpetada tarbijate petmine.

Eestis toodetava ja siia sisseveetava hobuseliha edasine saatust on praegu asjatundjatelegi arusaamatu, rääkimata siis avalikkusest. Statistikaameti andmetel imporditi Eestisse eelmisel aastal 123 tonni hobuseliha, mis oli ligi kümme korda rohkem kui tunamullu.

“See pole restorani ega jaekaubanduse number,” oskas endine Maag Lihatootjate, praegu Atria juht Olle Horm selle numbri peale vaid kukalt sügada.

Eestisse mullu sisseveetud põhjapõdraliha, krokodilliliha, konnakoibade ja muu eksootilise liha koguse 3,7kordset suurenemist võrreldes aasta varasemaga võib seletada ka gurmaanidest tarbijate kasvava nõudlusega haruldaste liharoogade järele ning mõne toidukaupluse ja restorani järjest laiema ja leidlikuma sortimendiga. Kuid Eestisse saabuva hobuseliha koguse ühe aastaga hüppelise kümnekordistumise mõistatust tarbijate soovide ja käitumisega lahendada pole võimalik.

Hobuseliha suurem osa ehk 73 protsenti toodi sisse Ungarist ja 18 protsenti Belgiast. Umbes kolmandik imporditud hobuseliha liikus kirjade järgi edasi Eestist välja.

Selge vaid murdosa saatust. Ametlikult olid Eesti suurimad hobuseliha kasutajad toidutootjad Maag ja Uvic, kellest esimene on valmistanud konserve peamiselt Saksamaa tellijatele, teine on teinud mõne hobuseliha varust katsepartii. Nemad kokku pruukisid hobuseliha aastas vaid umbes 15 tonni.

Hobuseliha edasine saatust on praegu avalikkusele täiesti arusaamatu.

Tekib küsimus, kus on ülejäänud liha. Kui palju, kellele ja mil moel märgistatuna seda müüakse ning kui palju petetakse lõpptarbijaid, kes ise seda teadmata hobuseliha söövad?

Veis või hobune? Euroopat praegu raputav hobuseliha skandaal sai alguse sellest, kui mitu Suurbritannia kaubandusketti avastas, et nime poolest veiselihatoodet sisaldasid ka hobuseliha, mille algset päritolu polnud kuigi lihtne välja selgitada.

Miks kasutada veiseliha asemel hobuseliha? Ikka rahalise kasu pärast, sest hobuseliha on mitmes riigis teiste lihaloomadega võrreldes oluliselt odavam.

Ka mõnel Põhja-Euroopa kaubandusketil võib konkurents püsimiseks kahaneva kasumimarginaali päästmiseks tekkida kiusatus siin-seal natuke kulude poolel lõigata.

Lõuna ja ida pool on olukord mõnevõrra erinev. Prantsuse köögis on “viande de cheval” väärikal kohal ning ka itaallased armastavad hobuseliha roogi. Hiinas süüakse hobuseliha hiiglakogustes.

Maitse üle ei vaielda, kuid hobuseliha on kõrge toiteväärtusega ja sööjale niisama ohutu kui mistahes muu liha.

Kontroll. Kutsume asjaomaseid Eesti riigiasutusi üles järgima Euroopa Liidu üleskutset, et liikmesriigid hakkaksid pisteliselt kontrollima, ega lihatooted hobuseliha ei sisalda.

Loodame samas, et riigiametid ja toidutootjad ei jäta nüüd kasutamata suurepärase võimalust näidata, et Eesti toit on tõendatult puhas ja tarbija saab seda, mida silt lubab.

Loe Äripäevast

LUGU “Hobuseliha muutus popiks”
täna lehes lk 4-5

oscarrehvid

www.oscarrehvid.ee

Partner, keda võib usaldada!

- Rehvide vahetus ja remont
- Rehvihohtell
- Vanarehvide kogumine

Tallinn, Pärnu, Tartu, Rakvere

HONDA
The Power of Dreams

Jackpot!

5 AASTAT TASUTA

**Korralised hooldused
Honda Liisinguga intress 0%.
Lisaks rehvid nii suveks kui talveks.**

Küsi võidupakkumist oma Honda esindusest,
küsijale ka Honda **kasko- ja liikluskindlustus** tasuta!
Sinu võit 6000 – 8000 eurot!

CIVIC

Civiliseeritud valik

ACCORD

Preemiumklass

Kombineeritud kütusekulu:
4,4–8,7 l / 100 km, CO₂: 115–201 g/km.
Pildidel on illustreeriv tähendus.

Honda Liising

Honda Liisingu tingimused: sissemakse 10%, intress 0%, periood 60 kuud, jääk 25%, lepingutasu 300 €. Kredidi kulukuse määr vara väärtuse 24 890 € puhul on 0,74%. Pakkumine kehtib kampaaniaautodele, kuni kaup jätkub. Tutvu liisingu tingimustega või konsulteerige asjatundjaga. Finantsteenuse pakkuja on AS Nordea Finance Estonia. Kindlustusteenuse pakkuja on If P&C Insurance AS.

Honda Kindlustus

Catwees OÜ Tallinn, Pärnu mnt 139, tel 650 3300; Tartu, Narva mnt 3, tel 730 0385; Pärnu, Ehitajate tee 2, tel 447 6176
Veho Eesti AS Tallinn, Paldiski mnt 100, tel 617 7080; Agdeck-Auto AS Jõhvi, Pargi 39, tel 332 1430; Narva, Võidu 19, tel 356 3311
ML Autoservice OÜ Kuressaare, Auriga keskus, Tallinna tn 88, tel 452 2550; LX Motors OÜ Viljandi, Tallinna tn 86, tel 435 5421
Vaata kampaania tingimusi www.honda.ee

”Olle Horm: Minu jaoks on see müstika, ma ei oska seda seletada.

ÄRIPÄEV 28. veebruar 2013

toimetaja Aivar Hundimägi, tel 667 0115, e-post aivar.hundimagi@aripaev.ee

Lihatööstuse Atria Eesti juhile tulid eile avalikustatud statistikaameti andmed hobuseliha impordikoguse kohta üllatusena.

TOIDUTÖÖSTUS

Hobuseliha muutus ootamatult popiks. Põhjus ebaselge

KADRI JAKOBSON
kadjri.jakobson@aripaev.ee

Hobuseliha imporditi Eestisse mullu ligi kümme korda rohkem kui aasta varem, teatas eile statistikaamet. Ehkki mõni ettevõtte toodab hobuseliha vorsti või konserve, on nende avaldatud kogused väikesed, väike on ka hobuseliha ekspordimaht. Seetõttu tekib küsimus – milleks kasutatakse Eestisse toodud ja siin ümbertöödeldud hobuseliha? Sellele küsimusele toidukontrolli tegev veterinaar- ja toiduamet (VTA) eile vastata ei osanud, sest neile tulid statistikaameti andmed üllatusena.

VTA andmetel tõi eelmisel aastal hobuseliha Eestisse üksnes Maag Grupp kokku ligi 15 000 kilo. Statistikaameti andmetel aga imporditi Eestisse eelmisel aastal hobuseliha kokku 122 549 kilo ja eksporditi 37 669 kilo.

Endine Maag Lihetööstuse, praegu Atria juht Olle Horm tunnistas, et statistikaameti uudis hobuseliha impordist Eestisse pani temagi kukalt sügama. “See number on minu jaoks väga suur, see pole restorani ega jaekaubanduse number,” ütles Horm. “Minu jaoks on see müstika, ma ei oska seda seletada,” lisas ta ja kinnitas, et Atria hobuseliha ei kasuta.

Hormi sõnul on veise- ja hobuseliha maitsest ja välimuselt ligilähedased, kuid et mõni ettevõtte kasutab hobuseliha mõne teise tooraine nime all, tundub talle küll vähetõenäoline, sest VTA teeb toiduainetetööstuse üle põhjalikku järelevalvet.

Et sisse toodud hobuseliha kasutamist ei suudeta kontrollida, siis tekib kahtlus, kas me äkki ei söö seda enda teadmata sisse?

Pole õrna aimugi, minu teada toidutööstused ei kasuta hobuseliha.

toiduainetetööstuste liidu juhataja Sirje Potisepp

“Küsimuse selline püstitus on üsnagi oõigustatud,” nentis Horm.

Maag Lihetööstuse tegevjuht Merike Talts rääkis, et nemad toodavad tellimusel hobuseliha konserve Saksamaale ning teenustööna Rakvere ettevõtja Arut Arutjunjani firmale Delikatess Company. Taltsi sõnul on 123 tonni kindlasti suurem kogus, kui Eesti ettevõtted hobuseliha toodete valmistamiseks vajavad. Tema sõnul on suur number selgitatav hobuseliha liikumisega Eestist edasi Euroopasse.

VTA andmetel tõi Maag Grupp Eestisse 2012. aastal Rootsi päritoluga hobuseliha 1074 kilo, Suurbritannia päritoluga 1000 kilo, Belgia päritoluga 12 825 kilo. Enamasti liigub Maagist kogu hobuseliha edasi Soome ja Rootsi, ettevõtte ise kasutab hobuseliha oma toodetes, näiteks vorstides ja konservides, vähesel määral ning hobuseliha sisaldust on ka märgistusel.

Kogus üllatas veterinaar- ja toiduametit. VTA juht Ago Pärtel ei oska statistikaameti andmeid selgitada, kuid hobuseliha imporditud kogus tundub tema jaoks suur. “Ma pole veendunud, kuid usun, et selles kajastub ka arvestatavaid koguseid, mis liiguvad Eestist edasi,” ütles ta.

Pärteli sõnul on küsimus pigem selles, kas 123 tonni hobuseliha muutub Eestis ja meie tunnustatud ettevõtetes toodeteks või liigub ta siit kuskile edasi. “Tean, et hobuseliha on toodud näiteks Soomest, loogiline oleks osta selline partii, millest osa vajaksid ka Läti ja Leedu. Tean, et Eesti kaudu on ka Soome ostanud hobuseliha. Ma ei raiuks seda mingil juhul kivisse, et Eesti inimene on tarbinud eelmisel aastal 123 tonni hobuseliha,” rääkis Pärtel.

Tema sõnul on Eestis sisuliselt vaid kaks firmat ehk Maag Lihetööstus ja Uvic, kes hobuseliha tooteid valmistavad. “Eriti praeguste sündmuste val-

guses oleme spetsiaalselt neid kontrollinud,” lausus Pärtel. “Tavatarbijana teame, et letist pole meil võimalik hobuseliha osta,” lisas ta.

Statistikaametist aga kinnitati Äripäevale, et eile avaldatud andmete puhul polnud tegemist transiidiga, vaid Eestisse imporditud kogust on siin ka töödeldud, nt lõigatud, pakendatud.

Hobuseliha ostavad teadlikud kliendid. Rakvere tegutseva Delikatess Company müügijuht Anneli Sauela sõnul toodab nende tellimusel hobuseliha konserve AS Maag, Läti äripartner aga hobuseliha vorsti.

“Hobuseliha pole nii meelelt minev kaup, seda ostavad siiski teadlikud kliendid,” ütles Sauela. Tema sõnul on toodetud kogused väikesed. “Me ei võta meelelt palju hobuseliha, meil on kuut sorti konserve ja 10% sellest on hobuseliha,” ütles ta.

Ühes varasemas intervjuus on Otepää Lihetööstuse Edgar juht Maie Niit öelnud, et nende ettevõtte toodab hobuseliha koeratoitu, kuid inimeste toidulaual pole hobuseliha veel minekut.

Koeratoidu tootja Pandivere L.T juht Margus Merima rääkis, et nemad hobuseliha ei kasuta. “Meie teeme oma tooteid nii, et ostame põhiliselt Rakvere lihakombinaadilt ja Tallegilt inimeste toidule, kuid meie oleme õnneks praegu sellest väljas,” rääkis Potisepp.

Seega on fakt, et Eestisse tuli suur kogus hobuseliha. Mis sellest täpselt edasi sai, seda ei teata.

Ä Kommenteer **Liha turustatakse varjatult**

ÜLAR RAUDSEPP,
Tartumaal ja Põlvamaal tegutsev
hobusekasvataja

Loomulikult tuuakse siia hobuseliha, mis segatakse teise hulka. Liha on lahti lõigatud, töölised ei saa arugi. Visuaalselt on väga raske hobuseliha veisest eristada. Ka pole kuhugi kadunud isetegijad, sest vorstimasinad on säilinud.

Majanduskriisi tõttu on näiteks Poolas hobustela- viin, sest keegi ei osta enam harrastuseks ega enda tarbeks hobuseid. Aga kuhugi tuleb need ju panna, nende peale on tehtud kulutused. Ühest hobusest saab puhast liha ca 150–200 kilo.

Küsimus pole selles, et hobuseliha ei peaks sööma. Selle lihapaanika on tekitanud hobiratsujad, kes ütlevad, et hobune on tema parim sõber. Muidugi on, aga seda sõpra ta ei peagi ära sööma. Kõik maailma hobused ei ole tema sõbrad. On Euroopa riike, kus süüakse hobuseid, ja see on normaalne.

73%

imporditud hobuseliha tuli Ungarist. Veterinaar- ja toiduameti teada on aga ainus importija Maag Grupp, kes toob hobuseliha Belgiast. Selguse saamiseks tuleks veterinaar- ja toiduametil küsida statistikaametist selle ettevõtte nimi, kes eelmisel aastal deklareeris hobuseliha impordi Ungarist. Äripäevale selle firma nime ei avalikustatud.

KAANEL 5

28. veebruar 2013 ÄRIPÄEV
toimetaja Aivar Hundimägi, tel 667 0115, e-post aivar.hundimagi@aripaev.ee

VETERINAAR- ja toiduameti juht Ago Pärtel ei tea, mis sai Eestisse eelmisel aastal Ungarist imporditud hobuselihast edasi.
FOTO: SVEN ARBET/MAALEHT

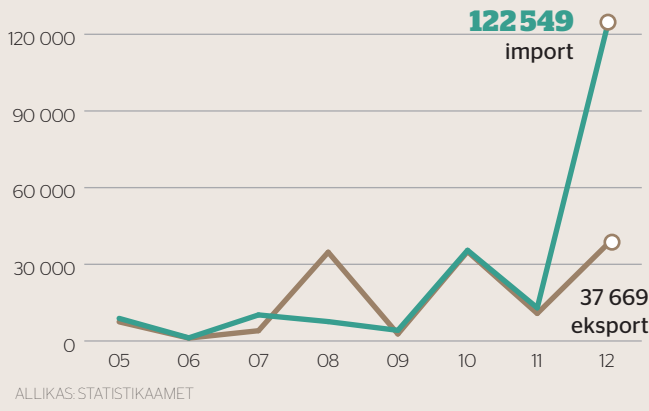
Ä Kronoloogia Skandaal paisub

JAANUARI KESKEL Suurbritannia ja Iirimaa alguse saanud hobuseliha skandaal on levinud üle Euroopa. **HOBUSELIHA** on veise omast märgatavalt odavam. On oht, et hobuseliha võib sisaldada ravimit fenüülbutoon, mille andmine loomadele, kelle liha kasutatakse söögiks, on keelatud. **JAANUARIS** leiti Suurbritannia ja Iirimaa Tesco ja Aldi poodides müügil olevatest veisepihvidest hobuseliha DNAd. Pihvid olid pärit Iiri ja Briti lihatööstustest. **HISPAANIAS LEITI** kaubamärkide Eroski ja Alipende pihvidest hobuse DNAd. **SUURBRITANNIAS JA PRANTSUSMAAL** korjati müügil Comigeli veiselihatooded. **SUURBRITANNIAS JA ROOTSIS** korjati müügil veiselihalasjanjet, kuhu oli segatud hobuseliha. Suurbritannias arreteeriti mitmeid pettuses kahtlustatavaid inimesi. **SAKSAMAAL** leiti hobuseliha külmutatud lasanjest. **NESTLÉ** korjas Itaalias ja Hispaanias müügil kaks pasta-rooga. **ITAALIAS** leiti ühelt ettevõtelt konfiskeeritud 6 tonnise hakkliha ja 2400s lasanjepakis hobuseliha. **PRANTSUSE FIRMA SPANGHERO** müüs poole aastaga 750 tonni hobuseliha. Algatati kriminaalmenetlus. **SOOMES KORJATI LIDL**i odavpoeketist müügil vasikaliha-guljašš. **IKEA** Tšehhis asuvas poes leiti müügil hobuseliha sisaldavad lihapallid, samu tooteid on müügil ka teistes Euroopa riikides. Tšehhi veterinaaramet leidis hobuseliha ka Poolast imporditud veiselihapihvidest. **SEL NÄDALAL TEATAS LÄTI** toidu- ja veterinaarteenistus, et ka neil on kahtlusi hobuseliha pettuse kohta.

Ä Võrdlus

Hobuseliha sissevedu tegi järsu hüppe

värske, jahutatud ja külmutatud hobuse liha, kg

Ä Statistika

Eksootilise liha import on kasvanud 3,7 korda

Statistikaameti andmetel suurenes Eestisse 2012. aastal imporditud eksootilise liha kogus 2011. aastaga võrreldes 3,7 korda. Eksootilise liha hulka arvestatakse ka hobuseliha. Lisaks hobuseliha importi toodi **KÜÜLIKULIHA** 41 tonni **PÕHJAPÕDRALIHA** 532 kilo **KONNAKOIBI** 273 kilo **KROKODILLI- JA MAOLIIHA** 50 kilo **VAALALIHA** imporditi viimati 2010. aastal 600 kilogrammi Hobuseliha import suurenes 2011. aastaga võrreldes ligi kümme korda, koduküülikuliha import ligi viis korda. 2012. aastal imporditud hobuseliha veeti riigist uuesti välja ligi 30%. Hobuseliha 73% imporditi Ungarist ja 18% Belgiast. Koduküülikuliha oli enamasti Leedu päritolu.

Põhjaapõdraliha oli enamasti Ameerika Ühendriikide päritolu. Konnaikoibi imporditi Belgiast, need olid Indoneesia päritolu. **EUROSTATI** andmetel imporditi Läti 2012. aasta 11 kuu jooksul 19 tonni ja Leedu 2 tonni hobuseliha. Seevastu Soome importis hobuseliha ligi 20 korda rohkem kui Eesti ehk üle 2100 tonni. 2008. aastal oli hobuseliha eksport Eestis impordist suurem. **Võimalikke põhjused võis olla kaks:** **EESTISSE IMPORDITI** suuremaid lihakehasid, mida Eestis töödeldi (näiteks külmutati, pakendati vms) ning seejärel veeti Eestist välja. **MÕNI ETTEVÕTE EI PIDANUD ESITAMA** impordi osas detailset aruannet kaupade liikumise kohta, kuid esitas detailse aruande ekspordi kohta.

ALLIKAS: STATISTIKAAMET

”Visuaalselt on väga keeruline hobuseliha veiselihast eristada.

hobusekasvataja Ülar Raudsepp

Auriga – täht keset saart. Auriga kaubandus- ja vabaajakeskus on loodud kõigi saarlaste ja Saaremaa külaliste jaoks. Nii nagu muistsetel meremeestel olid abiks taevatähed, toob tänane AURIGA kaubanduskeskus kaubad ja teenused mugavalt koju kätte. Enam ei pea ette võtma pikki kaubaretki mandrile, sest suurima ja parima valikuga kaubanduskeskus ootab ostjat kohe Kuressaare väravas.

Auriga otsib KESKUSE JUHATAJAT, kellel oleks positiivne ellusuhtumine, motivatsioon midagi uut luua ja korda saata.

Tööülesanded:

- Keskuse igapäevase töö tulemuslik korraldamine ja juhtimine
- Keskuse tegevusstrateegia kujundamine ning tegevuse kasumlikkuse tagamine
- Turunduskampaaniate väljatöötamine, juurutamine
- Uute üürnike leidmine
- Osalemine müügikampaaniate, klientide lojaalsusprogrammi ning uute arendusprojektide planeerimisel ja nende elluviimisel
- Turuolukorra analüüs

Kandidaadilt ootame:

- Kõrgharidust
- Juhtimiskogemust kaubanduse või turunduse valdkonnas
- Head algatus- ja organiseerimisvõimet
- Innustumist eesmärkide saavutamiseks
- Ambitsioonikust
- Oskust töötada nii meeskonnaga kui ka iseseisvalt
- Väga head suhtlemis- ja eneseväljendusoskust
- Head pingetaluvust

Pakume:

- Mõnusat ja kvaliteetset töökeskkonda
- Head töötasu vastavalt tulemustele
- Eneseteostuse võimalust keskuse juhina
- Erialast täiendkoolitust
- Ametiauto kasutamise võimalust

Kandideerimiseks palume saata CV aadressile maidu@auriga.ee märgusõnaga “Keskuse juhataja” hiljemalt 5. märtsiks 2013. Lisainfo e-maililt või telefoni teel 50 36 825. Koduleht www.auriga.ee

BALTI MEREKAATRID

Pärnu mnt 232, Tallinn
telefon 6 710 075 • bmk@paadid.ee

Balti Merekaatrite eripakkumised Meremessil!

Vaata kõiki messipakkumisi paadid.ee

BAYLINER
MUSIO
MERCURY

TROPHY
Silver
BAYARIA
BOATBOATS

HIMBUS
ZODIAC
DRIVE BOATS

2013. aasta juulis valmiv Princess 42 flybridge • Twin Volvo D6-370 (2x370 hj)

MESSIPAKKUMINE 15% hinnasoodustus baashinnale 355 280 £ + km

Võimalus valida soovikohast lisavarustust.

PRINCESS

Balti Merekaatrid on Princess Yachts ainuesindaja Eestis.

Esmaesitlus Eestis!

ACTIV 595 CABIN

mootoriga
Mercury 125 Optimax

MESSI SOODUSHIND 29 995 € *Hinnavaõit 5 155 €*

ACTIV 510 CABIN

mootoriga
Mercury F60 EFI

MESSI SOODUSHIND 15 336 € *Hinnavaõit 2 554 €*

QUICKSILVER

CAPTUR 500 PILOTHOUSE

mootoriga
Mercury F50 EFI

MESSI SOODUSHIND 14 836 € *Hinnavaõit 2 464 €*

TULUMAKS

Maksu- konkurents haarab ka Põhjala.

Rootsi tegi otsa lahti

SIRJE RANK
sirje.rank@aripaev.ee

Rootsi järel, mis ettevõtte tulumaksu kärpimisega Skandinaavia riikide seas otsa lahti tegi, loodavad sarnasest sammust oma majandusele ergutust ka Taani ja Soome.

Võimalikke muudatusi kaaludes on Skandinaavia riigid kiiganud ka Eesti maksumudeli poole.

Täna koguneb Soome valitsus, et arutada koalitsioonilepingu täitmist ning järgmisi samme Soome majanduspoliitikas, sealhulgas maksudes. Valitsus otsib teid majanduskasvu kiirendamiseks, teisalt tuleb pidama saada riigi võlakoores kasv.

Taanis peaks valitsus täna alustama opositsiooniga arutelu teispäeval lauale pandud kasvustrategia üle, milles ühe komponendina on ka ettevõtte tulumaksu kärpimine.

Eile Kauppaltehtis avaldatud pikemas intervjuus nentis Soome rahandusminister Jutta Urpilainen, et maksukonkurentsi õhutamise ei sobi tegelikult soomlaste ühiskonnamudeliga, kus riiklike teenuste toimimiseks on vaja ka vastavat tulubaasi.

“Sama hingetõmbega on aga selge, et ettevõtte tulumaks peab olema konkurentsivõimelisel tasemel,” nentis Urpilainen.

Avang Suurbritanniast. Maksukonkurentsi avapaugu andis Briti rahandusminister George Osborne veidi enam kui aasta tagasi, kui teatas plaanist kärpida ettevõtte tulumaks Suurbritannias arenenud tööstusriikide seas madalaimale tasemele. Esimene 24%-le ja tuleval aastal 22%-le. Sõltuvalt nihutatakse sihtmärki juba 21%-le.

Sellest võttis tuld Rootsi, mis kärpis ettevõtte

tulumaksu määra 22%-le juba selle aasta alguses varasemalt 26,3%-lt.

Nüüd on järg Soome ja Taani käes. Lisaks naaberriikide kõrgematele maksumääradele õnnestuvad mõlema konkurentsivõimet kõrged palgad, rahvastiku vananemine, aeglustunud tootlikkuse kasv ja tugev euro, mille liikumist ka Taani kroon tihedalt järgib. Soome SKP kahanes mullu 0,1% ning kinnisvaramulli lõhkemisest visalt toibuva Taani oma 0,4%.

Soome ettevõtlusliidud on teinud ettepaneku kärpida ettevõtte tulumaksu määr praeguselt 24,5 protsendilt 15–20%-le. Ametiühingute keskkliidu peadirektori Olli Koski on soovitanud maksu määra 22%-le kärpida, mis vähendaks maksumaksjate ligikaudu 500 miljoni euro võrra. Rahaline kate võiks Koski sõnul tulla ettevõtlustoe tase vähendamiseks.

Taanis on ettevõtte tulumaksu alandamine kavatses esimest korda 50 aasta jooksul. Valitsuse ettepaneku järgi alaneks maksu määr praeguselt 25 protsendilt aastaks 2016 järkjärgult 22%-le. Maksukärbe on osa suuremast meetmete paketi, mille eesmärk on aastaks 2020 luua Taanis juurde 150 000 töökohta. Panku maksukergendus ei puuduta.

Ettevõtte tulumaksu rahaline kate tuleks Taa-

nis riiklike toetuste ümbervaatamisest ja avaliku sektori kulutuste aeglasemast kasvust.

Rootsile proportsionaalne tulumaks. Ent “maksurahu” ei püsi ka Rootsis. Jaanuaris tuli Rootsi konjunktuurinõukogu välja mahuka analüüsi-ga Rootsi maksusüsteemist, kus rehkendati ka läbi, kuidas võiks Rootsis välja näha Eestiga sarnane ühtlase määraga proportsionaalne tulumaksusüsteem.

Raporti autorite hinnangul vajaks Rootsi oluliselt lihtsamat maksusüsteemi. Soovitatud ühtlane maksumäär oli 25%, mida rahastatakse maksusoodustuste ja erandite harvendamise ning kinnisvaramaksu tõstmisega.

Ühetaolise maksu suurim puudus on raporti autorite sõnul sissetulekute suurenev vahe. Viimast aitaks tasandada maksuvaba miinimumi tõstmine ja riiklike toetuste suurendamine.

Rootsi rahandusminister Anders Borg tõrjus ettepaneku kui huvitava mõttemängu, mida siiski rakendada ei saa. See tõstaks madalama sissetulekuga inimeste makse ja kaotaks ära soodustused, mis ergutavad ettevõtteid töökohti looma.

“Meie lähteülesanne on suurendada hõivet ja alandada noorte tööpuudust,” tõrjus Borg, kui ra-

Võrdlus Iirimaa tulumaks püüdnud väike

Ettevõtte tulumaks Euroopa riikides
2012. a. %

Prantsusmaa	34,4
Belgia	34
Portugal	31,5
Saksamaa	30,2
Hispaania	30
Itaalia	27,5
Holland	25
Taani	25
Soome	24,5
Suurbritannia	24
Rootsi	22
Eesti	21
Kreeka	20
Iirimaa	12,5

ALLIKAS: OECD

Skano läks alt partneriga. Kasvu oodata teisel poolaastal

ROMET KREEK
romet.kreek@aripaev.ee

Märkimisväärset müügi kasvu ootame aasta teiseks pooleks, seda eelkõige Soomes ja SRÜs, teatas mööblitootja Skano Group kvartaliaruandes.

Venemaa ja SRÜ müügi maht on viimastel aastatel pidevalt kasvanud ning Skano ennustab trendi jätkumist ka selleks aastaks. Soome müügi maht oli lühikest aega tagasi 2012. aastal oli suuresti tingitud ebaõnnestunud turunduspartneri valikust.

Nüüd on Skano turundus-

partnerit vahetanud ja sõlminud strateegilise koostöölepingu Soomes, mille edukal käivitumisel prognoosib Püssi tehase tootmismahu märkimisväärselt kasvu 2013. aasta teisel poolaastal.

Sama lepingu mõjul kasvab ka Pärnu tehase tootmismahud.

Skano Groupi puhaskahjum kahanes 2011. aasta neljanda kvartali 210 000 eurolt 110 000 eurole, teatas ettevõtte börsile.

Jaemüügist moodustab Skano enda toodetud mööbli müük jätkuvalt olulise osa.

4,9
miljonit eurot oli eelmise aasta viimases kvartalis Skano käive, mis on aasta varasemast ajast 2 protsenti suurem.

kumm.ee

Rehvide müük, paigaldus
ja hoiustamine

Continental

GOODYEAR

MICHELIN

SOODUS!

VAATA KUMM.EE

Rästa 2a Tallinn 13425 +372 655 3556 info@kumm.ee

ROOTSI rahandusminister Anders Borg on ettevõtte tulumaksu kärpimisega märgi maha pannud ka teiste Põhjala riikide jaoks. Maksukärbet kaalub nüüd ka Soome rahandusminister Jutta Urpilainen.

FOTO: SCANPIX

port avaldati. Samuti ei kiitnud minister heaks eluasemelaenu intressivabastuse kaotamist, kuna see võiks vallandada soovimatu hinnalanguse Rootsi kinnisvaraturul koos kõigi negatiivsete tagajärgedega majandusele tervikuna.

Ettevõtte tulumaksu kärpimist on Borg aga valmis jätkama, kui eelarves ruumi on.

Eesti põhimõte õige. Eesti maksumodelit – ettevõtte reinvesteeringut tulu maksuvabastuse osa – on arutatud ka Soome maksudebatis. Soome rahandusministeeriumi uus kantsler Martti Hetemäki tunnistas hiljuti Kauppalehtis, et põhimõte maksustada ettevõtte kasvamiseks jäetud kasum madalamalt on õige, ehkki Eesti maksusüsteemil võib olla muid probleeme.

Maksumäära langetamine, millele Taani ja Soome valitsus panustada plaanivad, pole samas mingi võluviis.

“Peapõhjus, miks Taani firmad välismaale investeerivad, on Taani kõrged tööjõukulud, milles valitsuse kasvupakett ei too mingit muutust,” nentis Nordea panga ökonomist Helge Pedersen.

Ka teised analüütikud on viidanud, et ettevõtte tulumaksu määr on vaid üks teguritest, mida firmad investeeringute otsustamisel silmas peavad.

Elektri börsihind langes veebruaris

Elektribörsi NordPoolSpot hinna aritmeetilise keskmise arvutuste põhjal on elektri börsihind veebruaris võrreldes avatud elektrituru esimese kuuga 5 protsenti langenud.

Hinnavõrdlusportaali energiaturg.ee andmetel oli populaarseim börsihinnaga pakett veebruaris nii nagu jaanuariski soodsam kui enimlevinud fikseeritud hinnaga pakett.

Jaanuaris oli börsipakett soodsam 8 protsenti, veebruaris 13 protsenti. Veebruari börsihind langes avatud elektrituru esimese kuuga võrreldes 5 protsenti, teatas energiaturg.ee.

Sõltumatu hinnavõrdlusportaali andmetel on eelmise aasta novembrist detsembrini elektrimüüjate tehtud hinnamuudatuste arv võrdväärne avatud elektriturul kahel esimesel kuul tehtud muudatustega.

Jaanuari ja veebruari jooksul on Eesti Energia muutnud pakettide hindu 15, Elektrum ja 220 Energia neljal ning Elektrimüügi AS kolmel korral.

Energiaturg.ee on elektrimüüjatest sõltumatu portaali, mis koondab kokku informatsiooni elektrimüüjate ja nende hinnapakettide kohta.

ARIPA.EE

Tamming: kuld tõuseb mõne protsendi

Ä INGA JAKOBSON
inga.jakobson@aripaev.ee

“Kuna lähiaastatel on prognoosida kriisi süvenemist, võib üldiselt oodata kulla hinna tõusu,” ütles kullamüügifirma ASI Tavid esimees Alar Tamming.

Ameerika Ühendriikide investeerimispank Goldman Sachs aga langetas kulla hinnasihte, vahendas eile Bloomberg. Kolme kuu prognoos on 1615 dollarit unts, kuue kuu ennustus 1600 dollarit unts ja 12 kuu pärast arvavad nad untsi hinnaks 1550 dollarit.

Tammingu sõnul on kõik need hinnad on kõrgemad kui praegune kulla hind. “Tegelikult prognoosib ka Goldman praegusest tasemelt tõusu,” ütles ta.

Väärismetalli hind on praegu 1611 dollarit unts.

Tammingu sõnul on kõigi piikaajaliste tõusude juures alati oodata tagasilööke, kuid see ei muuda üldtrendi. “Ei ole imeset, kui sel aastal tõuseb kuld ainult mõne protsendi,” ütles ta.

Goldman Sachs hinnangul on kulla hinnatõusutsükkel pöördunud seoses USA ma-

janduse taastumisega. Samas Londoni börsil on kulla hind tõusnud neli päeva järjest, üheks mõjuteguriks ebaselgus Itaalia valimistulemustes, mis omakorda süvendab Euroopa võlakriisi.

Tamming soovitas siiski vaadata pigem nende analüütikute prognoose, kes on suutnud ette näha varasemaid kriise. “Kahjuks ei näe Goldman Sachs ka praegust võimalust, seetõttu eelistan ma jälgida teisi arvamusi. Näiteks Peter Schiff ja Doug Casey. Nendel pole aga kulla hinna tõusu suhtes kahtlusi.”

“Kahjuks ei näe Goldman Sachs ka praegust võimalust, seetõttu eelistan ma jälgida teisi arvamusi.”

ASI Tavid esimees Alar Tamming

HYUNDAI NEW THINKING. NEW POSSIBILITIES.

FIFA WORLD CUP Brazil

Valmis talvisteks seiklusteks.

Hyundai ix35. On uute mõtete aeg.

Dünaamiline ja voolujooneline disain. Lukustatav nelikvedu. Elektrooniline stabiilsuskontrolli süsteem koos mägiipiduri ja nõlvaltstardiabiga. Esi- ja tagaistmete soojendus. Pagasiruumi maht kuni 1436 liitrit. See on auto, mis väärib avastamist. Tule ja kingi endale sõiduelamus – ix35 ootab Sind proovisõidule.

ix35 2WD hind alates 16 700 €

ix35 4WD hind alates 19 299 €

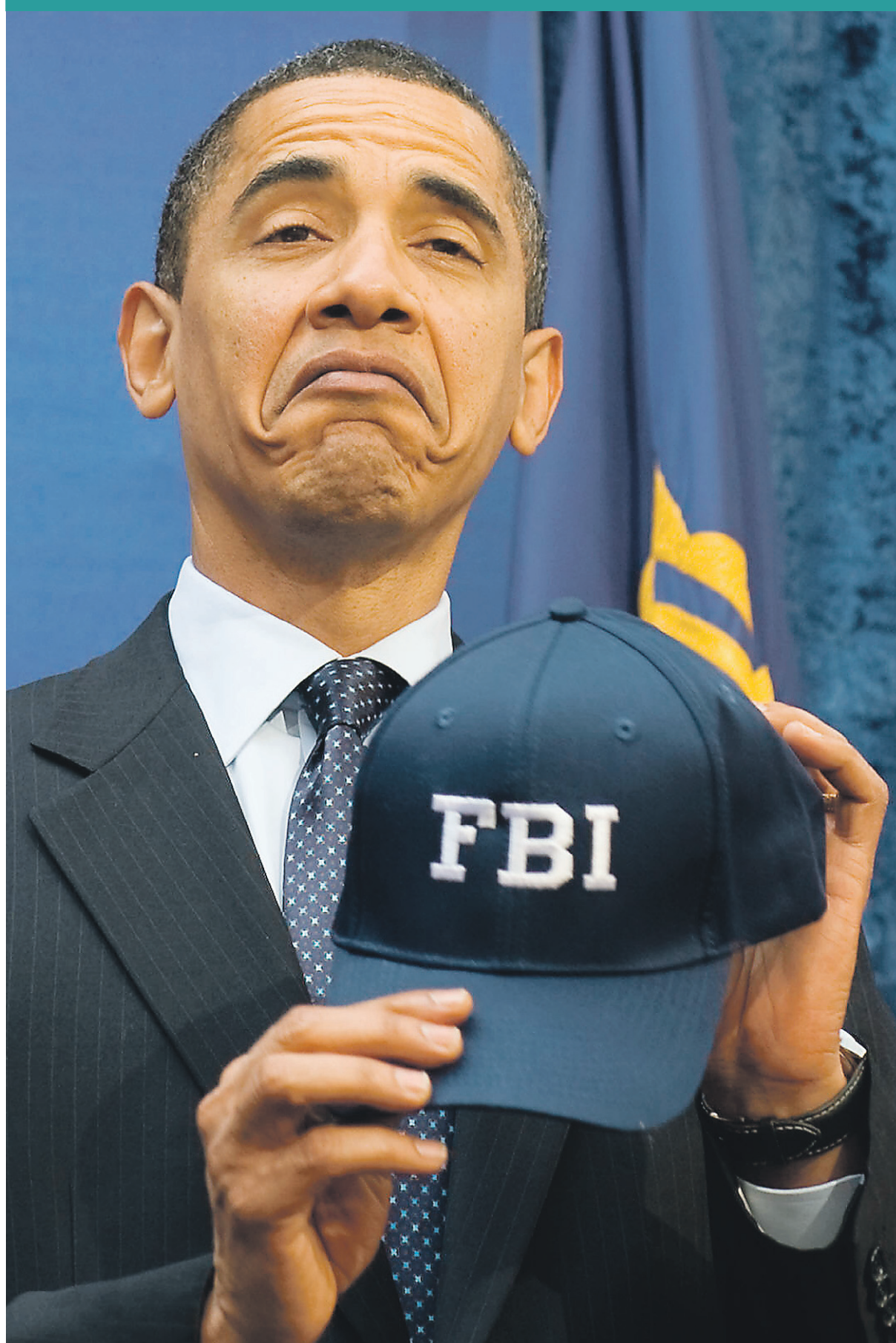
Keskmine kombineeritud kütusekulu 5,2–8,2 l/100 km, CO₂ heitmed 135–195 g/km
Kampaania kehtib kuni 31.03.2013

www.hyundai.ee | TERE TULEMAST KVALITEETSETE AUTODE MAAILMA!

AMSERV AMSERV TÄHESAJU, Tähesaju tee 14, Tallinn, tel. 620 0940;
AMSERV PÄRNU, Tallinna mnt 89a, Pärnu, tel. 445 5735;
AMSERV TURU, Ringtee 32, Tartu, tel. 7300673; www.amserv.ee

TOPAUTO TALLINN, Sõpruse pst. 18c, tel. 667 5511; TARTU, Ilmatsalu 28, tel. 742 4677; KÜRESSAARE, Kihelkonna mnt. 8a, tel. 452 4334; VILJANDI, Suur-Kaare 69, tel. 444 8866; HAAPSALU, Tallinna mnt. 78, tel. 472 4010; RAKVERE, Narva 23c, tel. 327 0903; NARVA, Kerese 40g, tel. 356 9333; JÕHVI, Lääne 1b, tel. 339 6204; www.topauto.ee

KÄRPEPROGRAMM

USA poliitiline kukepoks inimeste töökohtadega.

Inimesed pelgavad

FREDY-EDWIN ESSE, USA
fredy-edwin.esse@aripaev.ee

Patiseis Ühendriikide kahe suure poliitilise jõu vahel - demokraadid ja vabariiklased - on seda võrd tugevaks läinud, et kumbki pool ei ole nõus järeleandmisi tegema isegi siis, kui miljonite inimeste töökohad on kaalul.

Reedel rakenduvad USAs seadusega ette nähtud automaatsed eelarve kärped (*sequestration*), mis pimesi kärbivad kümnetes ja kümnetes valdkondades USA föderaalvalitsuse kulutusi. Ekspertide sõnul võib see maksma minna kuni ühe protsendi punkti riigi selle aasta majanduskasvust.

Kärbe puudutab paljusid valdkondi. Nädalavahetusel avalikustas Valge Maja detailse raporti selle kohta, kuidas kärped mõjutavad kõiki osariike eraldi ja mida see tervele riigile tähendab. Haridus, tervishoid, sisejulgeolek, väliskaitse, toidu- ja lennuohutus ning paljud muud valdkonnad saavad kärpemeetmete tõttu kannatada. Ühtekokku tähendab see USA majandusele sel aastal 85,4 miljardi dollari eest valitsuse raha kadumist.

Kuigi USA on maailma suurim majandus, pole need numbrid mingi naljaasi. Neljandas kvartalis kukkus riigi sisemajanduse koguprodukt aastaga 0,1%, mis oli niigi tingitud tarbijate ja ettevõtete nõrgast kindlustundest ning valitsuskulutuste vähenemisest. Uus kärpelaine niigi kasvu otsivale ja lootvale majandusele enesekindlust ja hoogu ei lisa.

USA president Barack Obama üleriigilisest kärpekavast loobumiseid ei löika. FOTO: AFP/SCANPIX

Otsime MÜÜGIKAHURIT!

MÜÜGIKAHURI TUNNUSED:

kõva laskemoon, mis sisaldab head suhtlemisoskust eesti ja vene keeles, täpsust, korrektsust, stressitaluvust ja tulemustele orienteeritud hoiakut.

PAKUME MÜÜGIKAHURILE:

head töökeskkonda ja boonuseid sõltuvalt tulemustest.

Info: tallinn@cleanplanet.ee, tel 5558 8780

MÜÜGIKAHUR
teeb endale
PALGA ISE!

Koristus- ja puhastusteenused

TARTU 640 1400, Näituse 27

TALLINN 670 6006, Pirni 12

RAKVERE 507 1974, Tallinna 21

PÄRNU 5553 0440

Lätis toit kallim kui Eestis ja Leedus

Neljaliikmelise perekonna kuu soovitatav toidukorv maksab Lätis umbes 14% rohkem kui Leedus ja umbes 5% rohkem kui Eestis, selgus Swedbanki eraisikute rahaasjade teabeskuse uuringust.

Neljaliikmelise perekonna soovitatava toidukorvi maksumus küündis Leedus 280 euroni, Eestis 304 euroni ja Lätis 319 euroni kuus, selgus Eestis, Lätis ja Leedus korraldatud üksikasjalikust Baltimaade toiduhindade uuringust. Andmeid koguti tänavu jaanuaris, tuginedes hindadele iga riigi kolmes suuremas jaekaubandusketis.

Palgaerinevuste tõttu on kõige väiksemad kulutused toidule Eestis, kus kaks keskmist palga saavat täiskasvanut kulutavad neljaliikmelise perekonna jaoks kokku pandud soovitata-

vale toidukorvile kuni 22% sis-
setulekust. Leedus küündib see
kulutuste osa 29% ja Lätis 32%ni.

“Eurostati andmetel moodustab toidule ja mittealkohoolsetele jookidele tehtavate väljaminekute osakaal üle 20% kogukulutustest, mistõttu on ka oluline seda kulurida tähelepanelikumalt jälgida. Samuti on just selles kulutuste rühmas rohkem optimeerimisruumi kui üheski teises,” kommenteeris Eesti Eraisikute Rahaasjade Teabeskuse juhataja Anne Sägi.

Kolmandik toidueelarvest liha- ja kalatoodetele. Igas Balti riigis moodustavad liha- ja kalatooted üle kolmandiku toidukorvist. Neljaliikmelise pere korral maksab see tooterühm Eestis 122 eurot, Lätis 110 eurot ja Leedus 98 eurot kuus. Suurem

maksumus Eestis on tingitud värske sealiha ja kala kõrgemast hinnast. Keskmiselt maksab kilo värsket sealiha Eesti poodides 4,90 eurot, Lätis 4,50 eurot ja Leedus 3,80 eurot.

Sooduspakkumistest enim kasu Lätis. Kuigi kõige kallim soovitatav toidukorv on Lätis, on neil samas ka kõige paremad võimalused kokku hoida, kui poeskäijad kasutavad ära kampaniaid ja allahindlusi. Arvutustest selgub, et kui Lätis ostab neljaliikmeline pere soodushinnaga tooteid, võivad nad toidule mõeldud rahast 14% ehk 44 eurot kuus kokku hoida. Leedu perekond säästaks 23 eurot ehk 8% kuus ja keskmine kokkuhoid Eestis oleks 10 eurot ehk 3% toidukorvile kulutatavast rahast.

ARIPAEV.EE

Ä Mis on mis Osa valdkondadest, mida kärbitakse

LOOMA- JA LINNULIHA KONTROLL. Põllumajandusminister Tom Vilsack hoiatas, et ministeerium peab sundpuhkusele saatma toiduameti inspektoreid kuni kaheks nädalaks aastas. Lihatootjad aga ei saa tooteid turustada, kui inspektoreid pole neid kontrollimas.

FBI AGENDID. FBI prognoosib, et iga töötaja saadetakse sel aastal umbes kolmenädalasele sundpuhkusele.

RAHVUSPARGID. Siseministeeriumi sõnul on nad sunnitud 398 rahvuspargi külastusae-gu ja pakutavaid teenuseid vähendada ning kaotama ära

programme ja/või sulgema 128 metsloomade varjupaika.

LENNUJAAMAD. Transpordiministeeriumi sõnul peavad nad tuhandeid lennujaamatöötajaid saatma kahenädalasele sundpuhkusele, mis tähendab vähem lende ning pikemaid järjekordi turvakontrollides.

MAKSUAMET. USA maksuamet peab vähendama klienditoe töötajaskonda, mis tähendab niigi pikkade järjekordade kasvamist. Lisaks vähendatakse maksudeklaratsioonide kontrolli, mis tähendab tõenäoliselt vähem avastatud maksu-
pettusi.

»
Rakenduvad kärped söövad USA selle aasta majanduskasvust kuni pool protsendipunkti. Enam kui pool küsitatud USA ökonomistidest

National Association for Business Economics küsis 49 ökonomisti, kellest enam kui pooled olid kindlad, et rakenduvad kärped söövad USA selle aasta majanduskasvust kuni pool protsendipunkti. Kolmandik ökonomiste ütles aga, et kasvust kaob terve protsendipunkt.

Muidugi võib väita, et kärped on head pikemas plaanis ja USA majandus on praegu jätkusuutmatul kursil, kuid seda ei saa eeldada. Tegu on automaatsete kärbetega, mis valimatult tõmbavad koomale kulutusi üle kogu riigi. 2011. aastal pandigi see kava, mille hiljem president Barack Obama seadusena välja kuulutas, selle eesmärgiga kokku. Kuna see on nii halb ja ebameeldiv, siis poliitikutel ei jää muud üle kui parem plaan välja mõelda.

Seda pole aga juhtunud. Selle asemel on ummikseis Washingtonis suurem kui eales varem. Vabariiklased andsid niigi järele fiskaalkuristiku ehk üheaegselt jõustuvate suurte maksutõusude ja kulude kärpemeetmetele ning puhtpoliitiline imago ei luba enam Obamale ja demokraatidele järele anda. Nende sõnul president liialdab kärpemeetmetega ja demokraadid tahavad makse tõsta, mis on vabariiklaste jaoks vastuvõetamatu.

Presidendil geniaalne kava puudub. Obama ütleb, et tema soovib lihtsalt asjale lahenduse leida, kuigi pole avalikult konkreetset plaani välja käinud. Demokraatide sõnul ei soovi nad makse tõsta, vaid tahavad ära kaotada veel president George W. Bushi ajast kehtivaid maksusoodustusi.

Praegune olukord meenutab algkoolist tuttavat näpuga näitamist ja teise süüdistamist, kuigi ise ollakse samavõrd kõiges selles süüdi. Washingtoni poliitilise kukepoksi tulemus on aga see, et tavainimeste ja ettevõtete olukord võib märkimisväärselt halveneda.

300

miljoni dollari võrra vähendatakse militaarabi sõjalistele liitlastele.

Kärbe jõustub

2011. aastal alla kirjutatud seaduse kohaselt jõustub 1. märtsil kärpeplaan, mis 10 aastaga kärbib föderaalvalitsuse kulutusi 1,2 triljoni dollari võrra. Kaitsekulutusi ja siseriiklikke kulutusi kärbitakse võrdset.

Eesmärk on saada kontrolli alla USA aina kasvav riigivõlg, mis on praeguseks kasvanud üle 16 triljoni dollari. Võrdluseks: Eesti riiki saaks 2013. aasta eelarve mahu juures selle raha eest majandada üle 1600 aasta.

Kärped pidid rakenduma juba enam kui aasta tagasi, kuid USA Kongress lükkas selle viimati fiskaalkuristiku leppe raames edasi 1. märtsile.

Uus töölepingu seadus ei toonud koondamislainet

Sotsiaalministeeriumi tellitud uuringust selgus, et 2009. aastal kehtima hakanud uus töölepingu seadus ei mõjutanud oluliselt tööandjate koondamiskäitumist. Valdavalt koondatai majanduskriisi ajal enne uue seaduse jõustumist, kinnitas sotsiaalministeerium.

Uuring tõi välja, et inimesed on pigem rahul kui rahulolematud koondamisel pakutavate abinõude paketi, mis hõlmab näiteks töösuhte lõppemisel seadusega ette nähtud ettevõtteatamisega, õigust koondamishüvitisele, töötuskindlustushüvitisele ja töötutoetusele.

Sotsiaalministeerium tellis kaks seaduse rakendumist hindavat uuringut. Poliitikauringute Keskus Praxis, Eesti Rakendusuurigute Keskus Centar ja Turu-uuringute AS uurisid töö-

80

protsendi töötajatest ja tööandjatest kinnitas, et neil oleks vaja tööõigusest rohkem teada.

lepingu seadust ja Tartu Ülikool analüüsis selle ajaperioodi tekinud töövaidlusi.

Praxise uuringust selgus, et ettevõtete kinnitused muutis kriisi ajal jõustunud töölepingu seadus koondamised lihtsamaks, kuid samas märkisid nad, et ei koondanud seetõttu rohkem, vahendas ERR.

Praxis kirjutas värskes analüüsis, et tööõiguse reformi üks

eesmärk oli muuta raskustes ettevõtetele koondamised lihtsamaks. "Samal ajal ei ole koondamishüvitiste vähendamine tööandjate koondamiskäitumist eriti mõjutanud," vahendas Praxis sõnu ERR.

Reform jäi hiljaks. Seega jättis reform ettevõtetele koondamiste kõrvalt rohkem raha muudeks kulutusteks, kuid sellega ei kaasnunud rohkem koondamisi, kui neid oleks olnud vana seaduse korral.

"Kui panna eeltoodu majanduskriisi konteksti, siis tuleb märkida, et seadus jõustus ajal, mil enamik koondamisi oli juba ära tehtud," märkis Praxis. "Seega jäi reform veidi hiljaks, et ettevõtete kriisiga toimetulekut tavalisel määral mõjutada."

ARIPAEV.EE

OÜ PHNX (12020516) pankrotihaldur Sirje Tael teatab pankrotiseaduse § 136 ja täitemenetluse seadustiku § 84 alusel, **et müüb Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koja oksjonikeskkonnas** <https://www.oksjonikeskus.ee/> korraldataval avalikul elektroonilisel **enampakkumisel** Harjumaal Tallinnas Väike-Paala 1 asuva OÜ-le PHNX kuuluva kinnisasja 25856/30237 kaasomandiosa, mille kinnistusraamatu registriosaja number on 326201, katastritunnus 78403:315:0080, **sihtotstarve ärimaa (70%) ja tootmismaa (30%).**

OÜ-le PHNX kuuluva kinnisasja osa on hoonestamata, kuid olemas on detailplaneering (<http://tpr.tallinn.ee/tpr/Start.aspx?PageName=MenOtsingud&MLiik=DP>).

Müüdava vara alghind enampakkumisel on 1 500 000 (üks miljon viissada tuhat) eurot, millele lisandub käibemaks summas 300 000 eurot. Käibemaksuseaduse § 41¹ järgi tasub ostja müüjale käibemaksuta hinna.

Enampakkumisele registreerimine algab 04.03.2013 kell 13. Registreerimine lõpeb 18.03.2013 kell 10.

Enampakkumine algab (pakkumiste tegemise algusaeg) 18.03.2013 kell 13.

Enampakkumine lõpeb 25.03.2013 kell 13. Pikeneva lõpu intervall on 10 minutit. Kui pikenemise intervalli jooksul tehakse enne enampakkumise lõpu aega uus pakkumine, lükkub enampakkumise lõpp pikenemise intervalli võrra edasi ja enampakkumine kestab seni, kuni pakkumisi tehakse. Kui pikenenud lõpu korral ei ole enampakkumine lõppenud varem, lõpeb enampakkumine 120 tunni möödumisel kuulutuses märgitud enampakkumise lõpu ajast.

Enampakkumisel osaleda sooviv isik peab hiljemalt 18.03.2013 kell 10 tasuma OÜ PHNX (pankrotis) arvelduskontole nr 10220055809013 (AS SEB Pank) tagatisraha, mille suurus on 10% enampakkumise alghinnast. Enampakkumise võitja makstud tagatisraha arvatakse ostuhinna sisse, teistele osalejatele see tagastatakse.

Pakkumisi saab teha ainult keskkonnas www.oksjonikeskus.ee selles teates ja oksjonikeskkonnas toodud tingimuste alusel.

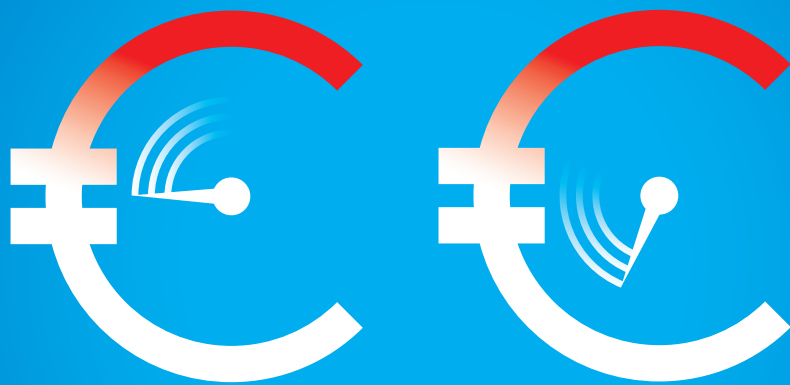
Info: sirje@stael.ee, tel 5650 3342

Kuulutuse täistekst on avaldatud lehel www.oksjonikeskus.ee (objekti ID 55) ja aadressil <http://www.ametlikudteadaanded.ee/index.php?act=1&teade=10151107>

ESIMESENA EESTIS!

SÄÄSTA RAHA

veoauto GPS täislahendusega

- töö- ja puhkeaeg sõidumeerikust
- kütus ja läbisõit pardakompuutrist
- kahepoolne side läbi naviseadme

OSKANDO OÜ info@seeme.eu <http://seeme.eu>
TALLINN Lõotsa 2b, tel 6829 500
TARTU Riia 185a, tel 766 8990

EELMISE aasta neljandas kvartalis tabas Harju Elektri langus, kuid 15 börsil oldud aastat on läinud tõusujoones. FOTO: RAUL MEE

TULEMUS

Harju Elekter otsib võimalusi investeerida. 10 kvartali esimene käibe langus

RAIVO SORMUNEN
raivosormunen@aripaev.ee

Elektriseadmete tootja Harju Elektri vaba raha hulk paisus 2012. aastal üle nelja korra. Kiire kasvuga taga võivad olla võimalikud ülevõtmised ja dividendimakse suurendamine.

Harju Elektri vaba raha hulk tõusis 2012. aasta jooksul 0,8 miljonilt eurot 3,4 miljonile eurole. Selle aasta jaanuaris müüs ettevõtte 30 000 PKC Grupi aktsiat, mille tulemusena teenis elektriseadmete tootja juurde veel umbes pool miljonit eurot.

“Praegu veel investeringutest raporteerida ei saa, aga eks me otsime alati võimalusi,” märkis börsifirma juht Andres Allikmäe.

2012. aastal suurendas Harju Elekter oma osalust Leedu tütarfirmas Rifas UAB 51 protsendilt 62 protsendile. Swedbanki viimati koostatud Harju Elektri analüüs toob välja, et Harju Elekter otsib aktiivselt investimisvõimalusi. Pank loodab, et ka börsifirma dividendimakse võib lähiaastatel tõusta.

Allikmäe sõnul pooldab ettevõtte rahulikkust, kuid stabiilset dividendipoliitikat. Nad eelistavad investoritele igal aastal dividende maksta. “Praegu dividendimaksimise otsused puuduvad, aga vähem me kindlasti ei maksa. Pigem võib makse tõusta,” vihjas Allikmäe. Möödunud aastal jagas Harju Elekter investorite vahel laiali 1,1 miljonit eurot, mis teeb 0,07 eurot aktsia kohta.

Ühe kvartali halvem tulemus pole oluline. Eile avaldatud 2012. aasta neljanda kvartali majandustulemustes üllatas Harju Elekter negatiivselt, neljaprotsendilise käibe langusega. Tegemist oli esmakordse müügi vähenemisega pärast 2010. aasta teist kvartalit.

Aruande põhjal oli languse taga Eesti turg, mille maht vajus koguni 30,5%.

Allikmäe sõnul ei maksa ühele kvartalile nii võrd palju tähelepanu suunata. “See võis sõltuda nii ilmast kui ka projektide pikkusest. 2012. aastal tervikuna kasvasime korralikult. Oleme olnud börsil juba 15 aastat ning kui vaadata pikaajalist trendijoont, oleme ikka kasvanud,” märkis Allikmäe. Alates 1997. aastast on Harju Elektri käive kasvanud üle seitsme ja poole korra.

Börsifirma juhi sõnul võivad nad kahetseda vaid seda, et ei jõudnud möödunud aastal lüüa 2008. aasta rekordkäivet.

2012. aasta jooksul murdis Harju Elekter välja põhiturgudel Eestist, Soomest ja Leedust. Suurim kasv oli Rootsi turul, mille osakaal kasvas kogutulu 0,6 protsendilt 2,4 protsendile. Ülejäänud riikide osakaal kasvas kogukäibes aastaga 6 protsendilt 10 protsendile.

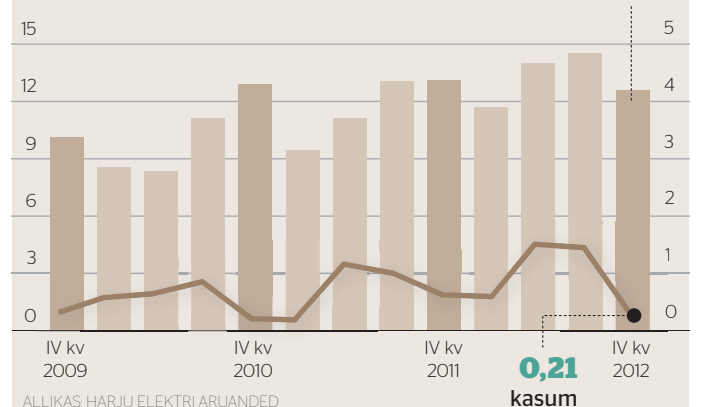
Allikmäe sõnul pingutakse eriti Skandinaavia ja Rootsi suunas. “Kõik tuleb kätte väga vaevalt, aga tuleb siiski. Näiteks müüsi partnerite abielmisel aastal Austraaliasse, Araabia Ühendemiraatidesse ja USAsse,” loetles börsifirma juht müügiturge.

Harju Elekter peab praegu võrdlemisi nõrgaks Soome turgu, kuigi ettevõtte teenib just sealt kõige

Ä VÕRDlus

Kasum vajus neljandas kvartalis ära 12,57 käive

Harju Elektri majandustulemused mln eurodes

ALLIKAS: HARJU ELEKTRI ARUANDED

See võis sõltuda nii ilmast kui ka projektide pikkusest. 2012. aastal tervikuna kasvasime korralikult.

Harju Elektri juht Andres Allikmäe neljanda kvartali käibe langusest

Ä Taust Aastakasum suurenes

PUHASKASUM oli viimases kvartalis 0,21 miljonit eurot. Aasta tagasi oli kasum 0,57 miljonit eurot. Eelmise aasta kokkuvõttes hüppas aga kasum 2,77 miljonilt eurot 3,51 miljonile. Swedbank ootas, et Harju Elektri kasum neljandas kvartalis veidi tõuseb, kuid täpsete prognoosidega pole pank Äripäeva teada välja tulnud.

suurema osa tuludest. Rootsi suhtes ollakse positiivsemalt häälestatud.

Kokkuvõttes seisab Allikmäe sõnul meie regioon majandus muust maailmast paremal pinnasel. Siiski ei tohiks tema hinnangul unustada, et finantskriis pole kuhugi kadunud.

PKC oli siiski väga hea investering. 2012. aastal tõusis Soome juhtmeköidiste tootja PKC Grupi aktsia hind kiiresti 11,48 eurot 15,43 eurole. Tänu sellele kasvas Harju Elektrile kuuluva börsifirma aktsiapaki väärtus 2012. aastal 5,3 miljoni euro võrra 21,4 miljoni euroni.

Praegu on Harju Elektrile kuuluva Soome börsifirma aktsiapaki väärtus tõusnud 22,2 miljoni euroni, mis moodustab ettevõtte turuväärtusest koguni 46,5%. Allikmäe ei mõista, miks näevad analüütikud ja ajakirjanikud Harju Elektri taga vaid PKCd. Siiski möönab ta, et tegemist on ettevõtte jaoks väga hea finantsinvesteringuga ja seda juba alates 1994. aastast.

Ajapikku on Harju Elekter PKC Grupi aktsiaid müünud. Osalus firmas on langenud 14 protsendilt 6,3 protsendile, kuid aktsiate kiiret mahamüümist Harju Elekter ei plaani. “Tegemist on meie rahakotiga tulevikku ja PKCst on olnud abi soodsa teks pangalaenudeks,” lausus Allikmäe. Tema juhitud firma on muutunud peaaegu võlavabaks.

Eile vajus Harju Elektri aktsia 4,7 protsenti ja on nüüd väärt 2,61 eurot. See juhtus peaaegu kult väärtipaberi laia ostu- ja müüginoteeringute vahe tõttu.

Tule tutvuma BellMarine OÜ väljapanekuga
Meremessil 1-3 märts Eesti Näituste messikeskuses

BellMarine
Kvaliteetpaatide maaletooja aastast 1996

tel 51 67 944
www.bellmarine.ee

Puusaag panustas arendusse. Kinnisvara on kindel investeering

Ä KADRI PÕLENDIK
kadri.polendik@aripaev.ee

Ettevõtja Jaan Puusaag sises kinnisvarasse ja investeeris koos Uus Maa Investiga arendatavatesse korteritesse Kalamajas.

“Mind räägiti ära,” ütles Puusaag. “Tundus usaldusväärne partner, projektil oli kindel põhi, millelt kiirelt tegutsema hakata, turg tundus väga soodne, piirkond sobis. Kõik asjaolud langesid kokku,” kirjeldas ta, kuidas sündis otsus kinnisvara arendamisse raha paigutada.

Otsustavaks sai ka arendatava korterelamu asukoht Kalamaja asumis. Puusaagi sõnul oli see üks määravamaid asjaolusid, kuna Kalamaja on viimase aasta jooksul näidanud väga häid tulemusi. Samuti sobis talle see, et kogu eeltöö kuni ehitusloani oli tehtud.

Kinnisvara ei muutu kunagi nulliks. “Kortereid saab suhteliselt kiiresti müüma hakata. Tegelikult oli plaanis müügiga alustada juba lähikuu jooksul ja aasta lõpuks saada kõigega ühele poole: maja valmis, korterid müüdnud ja projektile joon alla,” rääkis Puusaag.

Kinnisvarabüroo Uus Maa teatel alustati eile eelmüüki.

HINNAD hakkavad taas tõusma, loodab kinnisvaraärissesse sisenenud ettevõtja Jaan Puusaag.

FOTO: ANDRAS KRALLA

Ä Kes on kes Jaan Puusaag

116. KOHAL tänavu ilmunud Äripäeva Dividendide TOPis 0,33 miljoni euroga.

179. KOHAL mulluses Äripäeva Rikaste TOPis. Äripäev hindas tema varade suurusks 12,2 miljonit eurot.

See ei ole Puusaagil esimene kord kinnisvarasse investeerida. Tal on enda sõnul kinnisvaraportfell, mida ta on pikki aastaid arendanud ja kuhu kuuluvad peamiselt rahavoo objektid.

Puusaagi ütlust mööda on arendusse investimine riskantne, mistõttu on oluline, et oleks rahavoo objekte, mis toovad stabiilset tulu.

“Rahavoogude pluss on see, et iga kuu on kindel tulu. See on ohtlik, kui on väga palju vara, teed palju investeeringuid, aga ühel hetkel kaob raha juurdevool ja siis pole, mille eest leiba osta. Sellepärast on rahavoo objektid portfellis väga olulised,” lausub Puusaag.

Küsimusele, kas ta soovitaks teistelgi kinnisvarasse investeerida, vastas Puusaag muige-

ga: “Ei, ärgu teised tehku, jätku kõik mulle!”

Samas lisas ta, et investeerimisportfell peaks olema hajutatud ja selle üks osa võiks olla kinnisvara. “Kinnisvara väärtus võib langeda, aga see ei muutu kunagi nulliks. Selles mõttes on see kindel investeering,” märkis ta.

Hinnad hakkavad taas tõusma. Kinnisvaraturu tulevikust rääkides avaldas Puusaag lootust, et varsti hakkavad hinnad taas tõusma.

Seni oli tema sõnul periood, kus eriti tööstuskinnisvaras tõusid ehitushinnad kiiremini kui kinnisvaras. Seetõttu oli olemasolev kinnisvara odavam kui selle ehitamine.

Nüüd hakkavad tema hinnangul hinnad võrdsustuma, mis tähendab tõenäoliselt hinnatõusu.

“Majandusolukord on nii Euroopas kui ka mujal maailmas ärev. Seepärast ei ole mul kindlasti plaani tormata kuhugi kinnisvarasse investeerima,” sõnas ta.

Puusaag lisas, et selliseid suuri samme tuleb põhjalikult kaaluda, sest kasumimarginaalid ei ole kõrged. Kui teha valearvestus, on tema sõnul kahjum kerge tulema.

LAENUD

80 protsenti kreekklasi on laenudega hädas

Vähemalt kaheksal kümnest Kreeka laenuvõtjast on raskusi tagasimaksmisega, kirjutas eKathimerini.

Suuremaid probleeme on lastega peredel ja väiksema sissetulekuga leibkondadel. Kokku on Kreekas laene umbes 1,5 miljonil majapidamisel, seega jääb oma maksetega hätta kuskil 1,2 miljonit majapidamist. Tagasimaksetega on raskustes kokku 84 protsenti laenajatest, mis on märgatav tõus võrreldes 2009. aastaga.

Ettevõtluusele antud laene ei suuda tähtajaks tagasi maksta koguni 90 protsenti laenajatest.

VEEBIKAUBANDUS

ON24.ee: Eesti e-kaubandus on järeljooksja

Sisustuskaubamaja ON24.ee nõukogu liikme Peep Kulla sõnul ei ole Eesti e-kaubandus arenenud, kirjutas kaubandus.ee.

Kulla sõnul on Eesti e-kaubanduse käive inimese kohta kordades väiksem kui Inglismaal, USAs või Soomes.

“Veebikaubandusega tegelema hakates tuleb arvestada sellega, et enne kui tulu hakkab tulema, kulub aastaid. Rahavaru investeerimiseks peaks olema sadu tuhandeid eurosid,” kommenteeris ta. Kuld lisas, et see ei ole veel veebikaubandus, kui teed veebilehe valmis, paned pildid üles ja hakkad ostjad ootama.

KONKURSS

Lennusadam sai aasta ehitusprojektiks

Projekteerimiskonverentsil “IntelProject 2013” kuulutati eile välja aasta ehitusprojekt, mille pälvis kümne töö ning kolme nominendi hulgast Lennusadam.

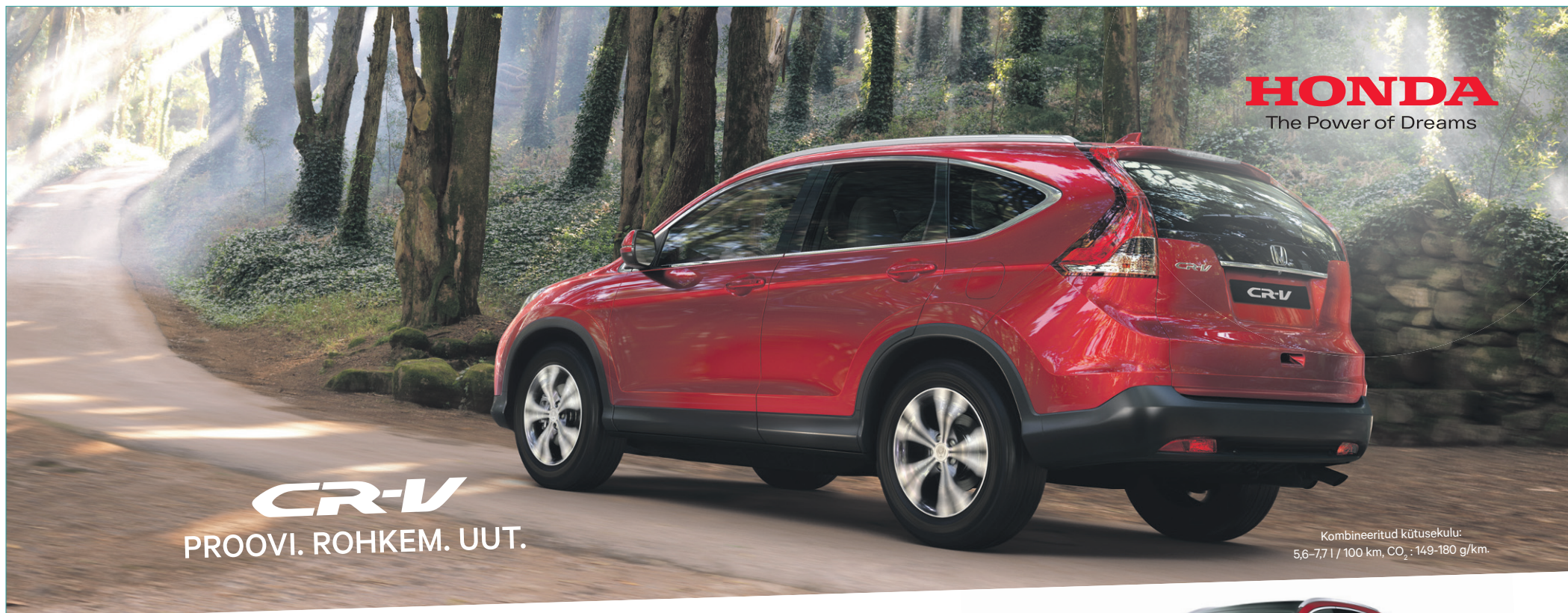
Tiitli võttis vastu KOKO Arhitektid OÜ arhitekt Raivo Kotov, kes rääkis, et Lennusadama tegemisel oli oluline meeskonnatöö.

“Minu tänu kogu meeskonnale – nii projekteerijatele, ehitajatele kui ka muuseumirahvale. See sai õnnestuda vaid tänu sellele, et oli koostöö ja innovatiivne lähenemine,” ütles Kotov.

Lennusadam on lisaks projektbüroode liidu tiitlile jõudnud ka Singapuri arhitektuurvõistluse nominentide hulka.

Aasta ehitusprojekti nominentide hulka kuulusid lisaks Lennusadamale veel Tartu ülikooli Narva kolledži õppehoone (KAVAKAVA OÜ) ja Kadrioru pargi ajalooliste kanalite taastamine (K Projekt AS).

Äripäeva teemaveebi ehitusuudised.ee korraldatud projekteerimiskonverentsi “IntelProject 2013” koostööpartnerid on Eesti Projektbüroode liit, Eesti Arhitektide Liit ja Eesti Ehitusinseneride Liit.

HONDA

The Power of Dreams

CR-V

PROOVI. ROHKEM. UUT.

Kombineeritud kütusekulu:
5,6–7,7 l / 100 km, CO₂ : 149–180 g/km.

Uus Honda CR-V. Läbi aegade parim.

Sõiduautolik tunnetus ja muljetavaldav sooritusvõime.

Mugavalt avar salong. Oma klassi parim mahutavus ja rikkalik standardvarustus.

See on enneolematu sõiduelamus nii linnatänavatel kui metsateedel. See on sinu uus CR-V.

Tule proovisõidule!

CATWEES OÜ TALLINN, PÄRNU MNT 139, TEL 650 3300; TARTU, NARVA MNT 3, TEL 730 0385; PÄRNU, EHITAJATE TEE 2, TEL 447 6176

VEHO EESTI AS TALLINN, PALDISKI MNT 100, TEL 617 7080; AGDECK-AUTO AS JÕHVI, PARGI 39, TEL 332 1430; NARVA, VÕIDU 19, TEL 356 3311

ML AUTOSERVICE OÜ KURESSAARE, AURIGA KAUBANDUSKESKUS, TALLINNA TN 88, TEL 452 2550; LX MOTORS OÜ VILJANDI, TALLINNA TN 86, TEL 435 5421

Hind alates 20 900€
Kuumakse alates 249€

www.honda.ee

Krediidikulukuse määr 20 900 € maksva vara kasutusrendi korral (tingimustel: sisseakse 10%, periood 60 kuud, jääkväärtus 25%, intress 2,7 + 3 kuu Euribor, lepingutasu 250€) on 5,03 %.
Tutvu liisingu tingimustega või konsulteerige asjatundjaga. Finantsteenuse pakkuja on AS Nordea Finance.

KASULIK

Kuidas muuta negatiivset mõtlemist? Õpi tunnetushäireid märkama

SIGNE VESSO

Dictum Arenduskeskuse juhataja, koolitaja, arenduskonsultant, "Koolitus- ja arenduskäsiraamatu" kaasautor

Tähtsa ülesande luhtumise korral pole midagi inimlikumat kui meeletu pettumus. Kui keegi teeb teile haiget või kasutab teid ära, on viha täiesti loomulik tunne. Tunnetushäiretest vabade tunnete avalik väljendamine pole mitte üksnes loomulik ja inimlik, vaid ka ääretult oluline. Ehkki aus kurbus on sageli valus, viib see lõpuks tervenemiseni.

Negatiivse mõtlemise peatamiseks ei piisa üksnes sellest, kui inimene annab endale aru, et mõtleb negatiivselt. Tuleb astuda konkreetsed sammud. Esiteks peab õppima tunnetushäireid ära tunda.

Taust

Rohkem praktilisi nõuandeid loe Äripäeva käsiraamatutest
KASIRAAMAT.ARIPAEV.EE

15 aastat
Äripäeva käsiraamatuid

»

Kui tunnetushäireid ei märkata ega parandata, siis on tagajärjeks pidev depressioon.

Tasub teada

Kuidas tunnetushäireid ära tunda?

Tabelis on näited levinumatest tunnetushäiretest ja nendega kaasnevatest automaatsetest mõtetest. Pange tähele, kuidas neid häireid kahtluse alla seada ja kuidas olukorrale realistlikumalt reageerida.

AUTOMAATNE MÕTE

Ma ei leia elu sees kedagi, kes tahaks mind tööle võtta. (Negatiivne ennustus.)
Ma teen kõik alati valesti. (Kõik või mitte midagi.)

Ma tean, et ma ei saanud seda töökohta. (Ennatlike järeltuste tegemine.)
Ma olen eemaletõukav. Mõni ime, et naised minu vastu huvi ei tunne. (Silmaklapid, ennatlike järeltuste tegemine.)

Kindlasti on ta minu peale vihane. (Isiklikult võtmine ja ennatlike järeltuste tegemine.)
Ma pean selle ülesande eeskujulikult täitma. (Peaks-lause)
Mu ülemus peaks teadma, mida ma tunnen. (Peaks-lause)

REALISTLIK REAKTSIOON

Ma ei tea, mida tulevik toob. Tean ainult, et see ettevõtte valis kellegi teise, ja ma olen pettunud.
See pole tõsi. Ma teen paljusid asju õigesti. Ülemus kritiseeris ainult seda ettekannet.
Oot-oot! Kust ma seda tean? Ma ei oska mõtteid lugeda. See töökoht on mulle väga tähtis, kuid ei maksa teha ennatlikke järeltusi.
Võib-olla on tõsi, et olen kaalus juurde võtnud ja need lisakilod pole kuigi kaunid, aga minus on muudki kui õllekõht. Ma olen hea ja tore inimene. Ma olen tubli töömees. Ma ei tohi keskenduda oma nõrkustele, see teeb ainult haiget.
Võib-olla on ta minu peale vihane, aga tema käitumisel võib olla ka teisi põhjusi.
Ma tahan seda tööd hästi teha.
Ma tahan, et ta mõistaks mind, aga ta ei suuda ju mõtteid lugeda.

Samm-sammult

Kuidas tegeleda tunnetushäiretega?

Igal tunnetushäirel on kaks tunnus: tunnetushäired moonutavad inimese reaalsustaju, tuues kaasa negatiivseid ja pessimistlikke vaateid enese, praeguse olukorra ja tuleviku kohta, ning kõik tunnetushäired süvendavad hingevalu. Kui tunnetushäireid ei märgata ega parandata, siis on tagajärjeks pidev depressioon. Seepärast on ülitähtis sellesse protsessi sekkuda. Esiteks tuleb tunnetushäire ära tunda. Tunnetushäirete peamine probleem on see, et need pole teadlikud. Selleks et häirete masinlik toimimine katkestada, tuleb neid esmalt märgata. Sage li ei märka inimesed küll mõtteid, mis hingevalu ajal nende sisimas kobreutavad, ent tunne on juba täiesti tajutav.

1. MÄRKA TUNNETUSHÄIRET. Tunnetushäirete märkamisel tuleks kasutada tundeid signaalina. Soovitus: niipea kui kogete eba-meeldivat tunnet, näiteks kurbust või frustratsiooni, võtke seda märgina, et "midagi on teoksil". Seejärel esitage endale üks või mitu alljärgnevatest küsimustest: "Mis minu peas praegu sünnib?"; "Mida ma mõtlen?"; "Mida ma endale sisendan?"

2. TUNNETUSHÄIRE MUUTMINE. Doktor John Preston tõdeb raamatus "Kuidas jagu saada depressioonist?", et kõige tõhusama mooduse tunnetushäire

muutmiseks on pakkunud doktor David Burns. Soovitus: võtke paberileht ja tõmmake keskele püstine joon. Kui olete endalt küsinud "Mis minu peas praegu sünnib?", pange lehe vasakule poolele sõna-sõnalt kirja kõik oma mõtted. Mitmed kognitiivterapeudid on neid esialgseid mõtteid või taju-sid nimetanud automaatseteks mõteteks, sest need voolavad peast masinlikult läbi. Vaadake neid mõtteid ja küsige endalt "Kas see kõlab tunnetusehäre moodi?" ning "Kas see mõte vastab tegelikkusele?". Inimene võiks oma mõtted kirja panna ja mõelda: "Tundub, et ma teen ennatlikke järeltusi. Ma ei tugine faktidele." Seejärel tuleb hakata mõtet muutma. Teie eesmärk on sunnida end hindama olukorda realistlikult. Mingil juhul pole eesmärk tegelikkust ilustada. Reaalsusele tuleb tingimata näkku vaadata, isegi kui läbielamised on äärmiselt valulised.

3. MÕTETE TEADVUSTAMINE. Vältige ennatlike järeltuste tegemist. Masinliku mõtte asemel reageerige realistlikult. "Nad ei tule. Võib-olla on nad teinud ranga autoavarii." See on ennatlike järeltuste tegemine, sest te ei tea ju tegelikult, kas nad on teinud avarii. Nende hiline-misel võib olla väga palju põhjusi.

Mis on mis

Levinumad tunnetushäirete tüübid

NEGATIIVSED ENNUSTUSED. Kaldumus teha pessimistlikke tulevikunnustusi, millel pole mingit alust. Näiteks käite tööintervjuul, kuid saate eitava vastuse. Mõtlete: "Ma ei leia elu sees kedagi, kes tahaks mind tööle võtta." Sellise mõtlemise tagajärg on süvenev meeleheide või lootusetus. Näide tunnetushäire muutmis- seks: Tuletage endale meelde, et te ei oska tulevikku ennustada, et negatiivsed ennustused ei lähe tavaliselt täppi ja süvendavad alati depressiooni. Küsige: "Kus on tõendid? Miks ma arvan, et kindlasti läheb just nii?"

"KAS KÕIK VÕI MITTE MIDAGI". See on kaldumus teha enda või tegelikkuse kohta ennatlikke üldistusi. Näiteks teete ülemusele ettekande, kuid too leiab selles vigu. Mõtlete: "Ma teen kõik alati valesti." Tegelikult teete palju asju õigesti. Eelmisel nädalal koostasite viis ettekannet ja need kõik olid tipp-toppp, kuid keskendute üksnes äsjasele kriitikale ja jõuate valele järeltusele: "Ma teen kõik alati valesti." Näide tunnetushäire muutmis- seks: seadke lause "Kas kõik või mitte midagi" otsemaid kahtluse alla. Näiteks kui sisendate endale, et "ma teen kõik alati valesti", küsige, "Kas ma tõesti teen kõike valesti?". Seejärel keskenduge konkreetsele probleemile või veale ning võtke see omaks.

ENNATLIKE JÄRELJUSTE TEGEMINE. Kaldumus mõelda tõendusmaterjali puudumise kiuste kõige halvemat. Näiteks kandideerite töökohale ja teile öeldakse: "Helistame teile esmaspäeval, kui te konkursi läbite." Kui teile pole esmaspäeva lõunaks helistatud, järeldate: "Ma tean, et ma ei saanud seda töökohta." Näide tunnetushäire muutmis- seks: küsige: "Kus on tõendid? Kust ma tean, et see on tõsi?"

SILMAKLAPID. Üldlevinud kaldumus keskenduda üksnes negatiivsetele detailidele, neid või-mendada ja positiivsest mööda vaadata. Näiteks möödub keskeline mees peeglist ja märkab oma õllekõhukest. Ta mõtleb: "Ma olen igavene jäletis. Mõni ime, et naised minu vastu huvi ei tunne." Ta võib küll olla veidi ülekaaluline, kuid peegli ees seistes ei suuda ta enam millestki muust mõelda. Ta peab end eemaletõukavaks. Ta on unus-

tanud, et on äärmiselt meeldiv ja heasüdamlik kaaslane, ja keskendub üksnes osale endast. Näide tunnetushäire muutmis- seks tuletage endale meelde: "Ma pean vaatama pilti tervikuna, mitte ainult üht kindlat detaili."

ISIKLIKULT VÕTMINE. Kaldumus järeltada, et kui miski on valesti, on see teie süü, ehkki see ei pruugi tõele vastata. Näiteks tuletage tööle ja ütlete ülemusele: "Tere hommikust!" Too noogutab, kuid ei lausu sõnagi. Teete järeltuse: "Kindlasti on ta minu peale vihane." See võib, ent ei pruugi olla tõsi. Kui te seda ülemuselt järele ei küsi, võitegi tarbetult muretseda jääda. Võib-olla on ülemus lihtsalt mõttes, võib-olla on ta pahur, sest tülit- ses naisega. Võimalusi on mitu. Paraku ei suuda me mõtteid lu- geda ja depressioonis inimene kipub kõike südamesse võtma, eriti kui ta kardab kriitikat või pelgab tõrjutust. Näide tunnetushäire muutmis- seks: meenutage, et depressioonis inimene kipub kõike isiklikult võtma, kuid sageli pole te teiste pahast tujus süüdi: "Sel võib olla mitu seletust, pealegi ei oska ma mõtteid lugeda."

PEAKS-LAUSED. Kaldumus nõuda, et kõik peaks olema mingit kindlat meeleolu. Need laused võivad olla suunatud nii endale, teistele kui ka tegelikkusele. Neid võib ära tunda sõnadest "peaks", "ei tohiks" jne. Näiteks: "Pean selle ülesande eeskujulikult täitma. Muidu tunnen end nagu viimane äbarik!" "Mu ülemus peaks aru saama, mida ma tunnen. Ma olen viisteist aastat siin töötanud!" "Ta ei oleks tohtinud mulle nii öelda. Ma olen nii kohusetundlik olnud." Eespool esitatud lausete sõnastused väljendavad, et asjad peaksid olema mingit kindlat meeleolu. Sellised mõtted üksnes suurendavad valu ega suuda olukorda parandada. Näide tunnetushäire muutmis- seks: seda häiret on kõige kergem kahtluse alla seada, mõn- des, et maailmas juhtub igasuguseid ebameeldivaid asju, kuid see ei tähenda, et need peaksid või ei peaks olemas olema. Teete endale vähem haiget, kui sõnastate oma lause ümber, keskendudes sellele, mida te tahate või ei taha.

AINULT ÜHEL ÕHTUL !

Teater NO99 uus lavastus „Iga eht südamelöök“ on reserveeritud Äripäeva lugejatele 6. märtsiks.

Ene-Liis Semperi ja Tiit Ojasoo uus lavastus, mis inspireeritud Juhan Liivi luulest, on nagu püstolilask meie pragmaatilise argielu pimedas öös: hele sähvatus, kontsentreeritud ja vabastav. Laval kogu NO99 trupp.

Enne etendust räägib lavastusest dramaturg ning pärast etendust kohtumine lavastajaga. Vaid sellel õhtul. Jäänud veel 10+ kohta. Vaata lähemalt: www.privileeg.aripaev.ee ja broneeri kohe !

PRIVILEG
ainult Äripäeva lugejale

PRIVILEEG ON EKSKLUSIIVNE OSTUKESKKOND JUST SINULE, ÄRIPÄEVA LUGEJALE. Vaata pakkumisi privileeg.aripaev.ee

Teater NO99 etendus

Kehtestasime Tallinn-Tartu maanteel uue kohvistandardi.

Tallinn-Tartu maantee parim kohv.

Nüüd Põltsamaa Olerexis.

24h 6 100 100
www.olerex.ee

OLEREX
EESTI KÜTUSEFIRMA

TOIDUMÄRGISTUS

Pakendi märgistus peab andma sisust täpse ülevaate.

Omaloomingule jääb ruumi üha vähemaks

AIN ALVELA
ain.alvela@aripaev.ee

Kuna pakend on vähemalt toidukraami puhul teada-tuntud turustusvahend, siis sokutavad tootjad sinna üksteise võidu kõikvõimalikke embleeme, märgiseid, numbreid ja kirjutisi. Nüüd soovib euroliit sisse seada ühtsed toidukraami märgistamise reeglid.

Kõige rohkem segadust tekitavad tootjapoolsed, aga sageli meelevaldsed tõlgendused, mis pahatihti on kas poolik tõde või on tegemist suisa tegelikkuse väänamisega enda kasuks.

Suures plaanis võib pakenditel esitatavad väited jagada kaheks: toitumiselased ja tervisealased. Toitumiselane väide on selline, mis annab mõista, et toidul on kasulikud toitainelised omadused, nagu väited energia, toitaine või mingi muu aine sisalduse kohta, näiteks "suhkruvaba", "lahja/light" jne.

Tervisealane väide on selline, mis annab mõista, et toidugrupi, toidu või selle koostisosa ja tervise vahel on seos. Tervisealane väide on näiteks "Vitaamiin B12 osaleb rakujagunemise protsessis". Neile esitatavad nõuded puudutavad toiduvalmistajaid, kes peavad tagama väite tõesuse ja põhjendatuse.

Sageli on kirje pakendile lihtsalt välja mõeldud. "Oluline on, et kõik pakendil esitatud väited oleksid teaduslikult põhjendatud ega eksitaks tarbijat. Kui me mingite toidu täiendavate omaduste eest rohkem maksame, siis eeldame, et need omadused ja toime tegelikult ka olemas on," kirjutas põllumajandusministeeriumi toidu üldnõuete büroo peaspetsialist Haidi Kanamäe ministeeriumi Maablogi ajaveebis. "Sellise info ja väidete kasutamise reguleerimise eesmärk on tarbija kaitsmine."

Kanamäe tunnistas, et aeg-ajalt kohtab pakendeid, millele tootja on pannud reklaamlausena väite, mis on teistel sarnastel toodetel või on see leitud hoopis internetiavarustest. Selles, kas see

Kel on tootel ruumi ja tahtmist lisateavet anda, peab ka see olema adekvaatne, põhjendatav ja mitte tarbijat eksitama.

Eesti Toidu-ainetööstuse Liidu juhataja Sirje Potisepp

sobib ka konkreetse toiduga või kas sellel üldse mingit tõepõhja all on, ei saa alati kindel olla, nentis Kanamäe.

"Näitena võib tuua sõna tervis, tervise- vms sõna, mida laialt tahetakse kasutada ja erinevatest aspektidest vaadatuna võiksime selle sõna "kleepida" enamikele toitudele," iseloomustas ta tootjate turundusvõtteid. "Samas on need sõnad liiga üldised, et aru saada, kuidas konkreetne toit siis tervislik on. Seetõttu ei olegi lubatud sellised üldised väited üksi, vaid tuleb viidata ka konkreetsele ainele toidus ja selle toimele."

Pakend mõjutab otseselt ostuotsuse tegemist. Üha enam on hakanud levima GDA märgistus, mis iseloomustab tootes sisalduvaid soovituslikke päevaseid toitainetkoguseid. Euroliit soovib GDA-märgistuse kohustuslikult kõikidele toidukraami sisaldavatele pakenditele saada. Et aga huvigruppe on palju, siis otsustamine venib. Üks on selge – nii tootjad kui ka tarbijad on seda meelt, et info peab olema ühesugune ja lihtsasti hoomatav.

Eesti Toiduliidu juhataja Sirje Potisepp kinnitas, et tootepakendi disainimine on oluline protsess tootearenduses, kus disaineril tuleb arvestada psühholoogiliste ja muude ostmist mõjutavate argumentidega.

"Tarbijatena teeme oma arust ratsionaalseid otsuseid, kuid toidukaupu ostavad inimesed ikka silmadega ja sageli tehakse impulsiivseid valikuid," iseloomustas Potisepp tarbija käitumist. "Saatuslikuks võib saada ka näiteks valede värvide kasutamine. Kõik tahavad ju eristuda."

Kuna toodete päritolust arusaamine ei ole tarbijatele kerge (globaliseerumine, importkaup, jae-kettide omamärgitooted), annavad mitmed toidumärgid Eestis tarbijatele infot toote kodumaisest päritolust – Pääsukesemärk, Ristiku märk, Eesti Parim Toiduaine, Lipumärk, Eestis Kasvatatud, Eesti Siga, Eesti Lihaveis jt.

"Toodete märgistamine peab vastama eelkõige vastavale määrusele. Kel on tootel ruumi ja tahtmist lisateavet anda, peab ka see olema adekvaatne, põhjendatav ja mitte tarbijat eksitama," kinnitas Potisepp.

Ä Pane tähele

Tarbijal tasub õppida pakendil olevat infot lugema

KOHUSTUSLIKUD ELEMENDID
VABATAHTLIKUD ELEMENDID

Kõlblik kuni kuupäev

Tootja tervisemärk

EESTI, loa number, EÜ – tervisemärgi järgi on võimalik tuvastada loomse toote tootja

Pakkematerjali liigi märgistus

Eesti Lipu märk
toode on valmistatud Eestis

EAN-kood

kodeerimissüsteem, mis koosneb muutuva paksuse ja sammuga püstriipudest ning mille ülesanne on identifitseerida toode ja võimaldada seda kassas tuvastada koodilugejate e skännerite abil.

Netokogus

Keskmised toiteväärtused 100 g toote kohta

Laboratoorselt määratud või kirjandusest võetud toote rasva-, valgu, niiskuse ja tuhasisaldus, millest ümberarvutuskoeffitsiente kasutades saadakse toote energiasisaldus.

Ä Tasub teada

Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrus nr. 1169/2011 (kohaldatakse alates dets 2014)

KOHUSTUSLIK teave esitatakse silmatorkavasse kohta hästi nähtavalt ja selgesti loetavalt, tekst peab olema tausta suhtes kontrastne.

VABATAHTLIKULT esitatav teave ei tohi samuti tarbijaid eksitada, see ei tohi olla mitmetähenduslik ega ebamäärane ning vajadusel põhineb asjakohastel teaduslikel andmetel.

ALLERGEENE peab rõhutama koostisosade loetelus kirjastiili, kirjasuuruse või taustavärviga.

TOITUMISALANE teave muutub kohustuslikuks (alates dets 2016)

KOHUSTUSLIKUD elemendid:
- energiasisaldus (kJ/kcal)

- rasvad, millest küllastunud rasvhapped
- süsivesikud, suhkru osakaal nendes
- valgud
- sool

PÄRITOLURIIGI (valmistajamaa) või lähtekoha esitamine on kohustuslik, kui selle puudumine võib tarbijat oluliselt eksitada, näiteks pildid või sõnad viitava teisele päritolule.

MÄRGISTUSES sisalduva teabe eest vastutab käitleja, kelle nime või ärinime all toitu turustatakse või kui nimetatud käitleja ei ole asutatud Euroopa Liidus, siis Euroopa Liidu turule importija nimetus.

Ä Kommentaar

Tervisealane teave läbib tiheda sõela

HAIDI KANAMÄE
põllumajandusministeeriumi toidu üldnõuete büroo peaspetsialist

Kui valmistaja soovib oma tootel mingit tervisealast väidet esitada, peab ta saama sellele hinnangu Euroopa toiduohutusametilt. Piisava teadusliku tõenduse korral lisatakse tervisealane väide heakskiidetud väidete nimekirja.

Selleks hinnatakse, kas valmistajapoolsed teaduslikud

andmed kinnitavad piisavalt kirjeldatud toimet ja kas ainet, mille kohta väide esitatakse, on tootes sellises koguses, et normaalse tarbimise juures lubatud "eriefekt" saavutatakse. Kui taotlus tagasi lükatakse, siis ei tähenda see, et üks jääb lõplikuks suletuks. Tagasilükkamise põhjuseks on pigem see, et esitatud andmed ei olnud piisavad väite tõestamiseks.

Kauplus GROLLS
Peterburi tee 75,
Tallinn
tel 60 70 160
www.grolls.ee

Kerged, mugavad ja stiilsed
U-POWER turvajalatsid

Turvasandaalid CUBA
EN ISO 20345:2011 S1P SRC

Poolsaapad VENUS
EN 20345 S3 HRO SRC

U-POWER
TURVAJALATSID

EESTI PLASTITÖÖSTUSE
Estonian Plastics Association LIIT

Vajad PLASTIKUST toodet?
tel 58 518 778 www.plast.ee

Felandia
www.elektrimootorid.com

WILLENBROCK BALTIC

KASUTATUD TÖSTUKID
tel 515 3890, jaan.viita@willenbrock.ee, www.willenbrock.ee

Linde H30T, gaasitõstuk
Toodetud: 2006 a.
Töötunde: 10353 tt
Tõstejõud: 3,0 t
Tõstekõrgus: 3,9 m
11800 € + km

Linde T20, Aluseteisaldaja
Toodetud: 2007 a.
Töötunde: 9270 tt
Tõstejõud: 2,0 t
Tõstekõrgus: 0,21 m
1900 € + km

Linde E16, virnastaja
Toodetud: 2005 a.
Töötunde: 1876 tt
Tõstejõud: 1,2 t
Tõstekõrgus: 4,2 m
5500 € + km

Argumendid toote eristuvate omaduste kohta

Toote nimetus
Toote nimetus tohib koostisosa välja tuua vaid juhul, kui seda koostisosa on tootes kasutatud vähemalt 2%.

Ilma E621-ta
toote valmistamisel ei ole kasutatud kunstlikku lõhna- ja maitsetugevdajat

75% liha
kõrge lihasisaldus eraldi argumendina

Koostis
Koostisesse tuuakse ära kõik toote valmistamisel kasutatud koostisosad kaalu järgi kahanevas järjestuses. Kui koostisosa esineb toidu nimetuses, siis peab selle koguse protsentides välja tooma. Koostisosi, mille sisaldus on alla 2% võib esitada suvalises järjekorras muude koostisosade järel.

Säilitada +2 - +6 °C
toote säilitamistingimused, mil on tagatud toote säilimine "kõlblik kuni" kuupäevani

Tootja
valmistaja, pakendaja või Euroopa Liidu liikmesriigis asutatud müüja nimi ja aadress

Keskmsed toiteväärtused 100 g toote kohta:

energiasisaldus	1086 kJ (262 kcal)
valke	15 g
süsivesikuid	1 g
rasvu	22 g

Keeduvorst. Koostis: sealiha (75%), veiseliha (3%), suitsujuust (2%), rööb, sool, karamell, lõssipulber (Ch. Laktoos), keedusool (max. 2%), stabilisaator E450, happesuse regulaator: E451, lõhna- ja maitseained, antioksüdant E300, säilitusaine: E250. Kõlblik kuni: vaata paketi. Säilitada: +2...+6 °C. Tootja: AS Rakvere Lihakombinaat, Roodevälja küla, Sõmeru vald, 44207 Eestis, www.rlk.ee

ALLIKAS: AS RAKVERE LIHAKOMBINAAT

Ä Mis on mis GDA - soovitatav päevane kogus (guideline daily amounts)

EUROOPA KOMISJONI kokku kutsutud Eurodieti toitumisteadlaste 1998. aastal välja töötatud soovitatava päevase toitainekoguse määrgistus.

PAKENDI ESIKÜLJEL on välja toodud, kui palju sisaldab üks toidu- või joogiportsjon toiduenergiat ja kui suure osa moodustab see soovitatavast päevast kogusest.

PAKENDI TAGAKÜLJEL on märgitud tähtsamate toitainete kogused portsjonis ja nende osakaal päevasest soovituslikust kogusest.

PAKENDI märgistamise teema koondub ühte määruksesse: "Toidu märgistusele esitatavad nõuded ja märgistamise ning muul viisil teabe edastamise kord", kus määratletud kõik, alates kirjafondi suurusest, lõpetades tootumislase teabega.

TOITUMIS- JA TERVISEALASED väited on kirjas määrukses 924/2006, nn terviseväidete kasutamine määrukses, mis jõustus 14.12.2012.

EUROLIIT soovib GDA kasutamise kohustuslikuks muuta. Vaidlused käivad sektorite vahel, sest erinevate tootegruppide puhul on toitumislase info edastamise vajadus erinev. Näiteks leivatoodetel on tähtis kiudainete sisaldus, piimatoodetel rasvasisaldus jne.

TEGEMIST on ELi tasandi otseko-

halduva määrusega, Eesti saab enne selle vastuvõtmist põllumajandusministeeriumi kaudu esitada oma seisukohad.

ALTERNATIIV - 100g toote toitainete sisalduse kohta käiva info kandmine pakendile.

Tunnustatud Eesti Maitse - Pääsukesemärk

ANTAKSE toodetele, mille põhihitooraine on 100% eestimaise päritoluga ning mis on edukalt läbinud laboratoorse ja sensoorse hindamise.

KVALITEEDI- ja päritolumärgi väljaandmise eesmärk on väärtustada eestimaist toodet Eesti turul, toetada Eesti toiduainete kodumaist müüki ja eksporti, pakkuda eeliseid konkurentsis, motiveerida ettevõtteid kasutama tootmises eestimaist toorainet ja suurendada tarbija usaldust kodumaiste toodete kvaliteedi vastu.

Tunnustatud Maitse - Ristikumärk

ANTAKSE ELis toodetud toiduainetele, mis läbivad edukalt laboratoorse ja sensoorse hindamise.

TOOTE valmistamisel kasutatud tooraine päritolu ei ole oluline.

KVALITEEDIMÄRK väljaandmise eesmärk on väärtustada kvaliteetset toodet Eesti turul ja pakuda eeliseid konkurentsis.

ALLIKAD: EESTI TOIDULIIT, EESTI PÕLLUMAJANDUS-KAUBANDUSKODA

Raudne tulemus!

Võtame Teie peavalu ära!

CNC-treimine

Pakendiaktsiisi saab vältida

Maksu- ja tolliamet korraldab koos keskkonnainspektiooni ja taaskasutusorganisatsioonidega pakendialase infopäeva. 13. märtsil peetava infopäeva eesmärk on suurendada teadlikkust pakendite ja pakendijäätmete käitlemise ja pakendiaktsiisiga maksustamise vallas.

2012. aastal määrati kontrollide tulemusena täiendavalt juurde 166 300 eurot pakendiaktsiisi, millest on laekunud 136 000 eurot ehk 82%.

Maksu- ja tolliameti kontrolliosakonna juhataja Kaido Lemendiku sõnul ei ole pakendiaktsiisi eesmärk riigieelarve

täitmine, vaid eelkõige keskkonnanakaitse ja igal ettevõttel on võimalik ise pakendeid kokku korjata või taaskasutusorganisatsioonide abi kasutades aktsiisimaksimist vältida.

Infopäev on tasuta. Osavõtsoov tuleb registreerida veebilehel: www.emta.ee/koolitused.

KEEVITUSTARVIKUD

BOSCHI TÖÖRIISTAD

*Kõikide siniste profitoristade puhul registreerumisel 4 nädala jooksul pärast ostu aadressil www.bosch-pt.com/warranty

TALLINN: Pärnu mnt 388a, tel 670 1141, 5349 5170
PÄRNU: Suur-Jõe 67, tel 447 8477, 5662 2123
alve@alve.ee, www.alve.ee

Ehitusplokkide müük sammub kiirel tõusuteel

Fibo kergkruusaplokkide läbi-müük kasvas aasta jaanuaris 40% võrreldes eelmise aasta sama ajaga. Fibo plokkide osakaal Eesti ehitusplokkide turul on umbes 45%.

ASi Saint-Gobain Ehitustooted turundusdirektor Priit Pallum ütles, et Fibo kergplokkide müük näitas käesoleva aasta jaanuaris oodatust kõrgemat, 40protsendilist kasvu võrreldes mullusega. Koos plokkidega näitasid kasvutrendi ka müürisegu müüginumbrid.

Edaspidi kasv aeglasem. "Jaanuari müüginumbrid on küll ilusad, kuid me ei saa ka taustsüsteemi arvestamata jätta – heale tulemusele aitasid kaasa varem võidetud objektipakkumised, mis nüüd töösse läksid, või vanal aastal alustatud objektid, mille tarned ulatusid jaanuarisse. Nii suurt kasvu järgmistel kuudel ei julge loota," selgitas Pallum. "Kasvu taga on meie meeskonna aktiivsus,

15%

suurust müügikäibe kasvu plaanib AS Saint-Gobain Ehitustooted tänavuseks aastaks.

toodete kvaliteet ja meie tarnekindlus kohalikust Häädemee-tehasest – suurematel ja vastutustundmatel objektidel ei tahta riski peale minna. Sel aastal plaanime ehitusplokkide müügis 10–15% kasvu. Pöörame suuremat tähelepanu innovatsioonile ja toodete arendusele," rääkis Pallum.

Ta lubas, et ettevõtte on alati valmis tehniliselt nõustama, kui projektierijal, ehitajal või lõppkliendil tekivad küsimused. Tahetakse näiteks teada, kuidas lahendada konstruktsioonisõlmi, küsitakse tulepüsivuse, helipida-

vuse, ehitusfüüsikaliste näitajate jms kohta.

"On ka kliente, kes pöörduvad meie poole isegi seina kandevõime arvutamiseks – tehniline kompetents on meil selles küll olemas, kuid need küsimused peavad ikkagi litsentsiga projektierijad lahendama," nentis Pallum.

Plokkide saab kombineerida. Plokkidest läheb rohkem kaukaks seinte ladumiseks mõeldud Fibo3 plokkid. Fibo5 plokkid on suurema kandevõimega ning neid kasutatakse enamasti raskest koormatud seinte ja vundamentide ladumiseks.

On tavaline praktika, et mekorruseliste hoonete esimesed korrused laotakse Fibo5 plokkidest, ülemised korrused Fibo3 plokkidest. Samuti kasutatakse Fibo5 plokkide ka parema helipidavuse kaalutlustel.

2014. aastal saab Fibo plokk Eesti turul 20 aastaseks.

ÄRIPÄEV

DUROC MACHINE TOOL

- Dosaan treikeskused, töötlemiskeskused ja sisetreipid
- Hartford töötlemiskeskused
- Everising saed
- Microcut teach-in treipid ja sisetreipid
- Baykal painutuspingid ja giljotiinid
- Fermat sisetreipid

Meie laos on üle 100 uue ja kasutatud pingi, vaata lisa www.duroc.ee

Duroc Machine Tool OÜ; Tel 736 6648, 508 3720; info@duroc.ee; www.duroc.ee

PEETRI
TALUTEHNIKA

Zetor

Ökonoomseima mootoriga traktorid!

Tule Maaritsasse traktoritega tutvuma või küsi lisa!

MÜÜK:
Madis Heinsalu, tel 5667 7430

Indrek Pungar, tel 504 1986
Urmas Pungar, tel 526 6103

HOOLDUS JA VARUOSAD:
Marko Saksjaak, tel 5665 5533

www.talutehnika.ee

CERTEX
Töste- ja koormakinnitustahendid

The Lifting KnowHow

TERASTROSSID

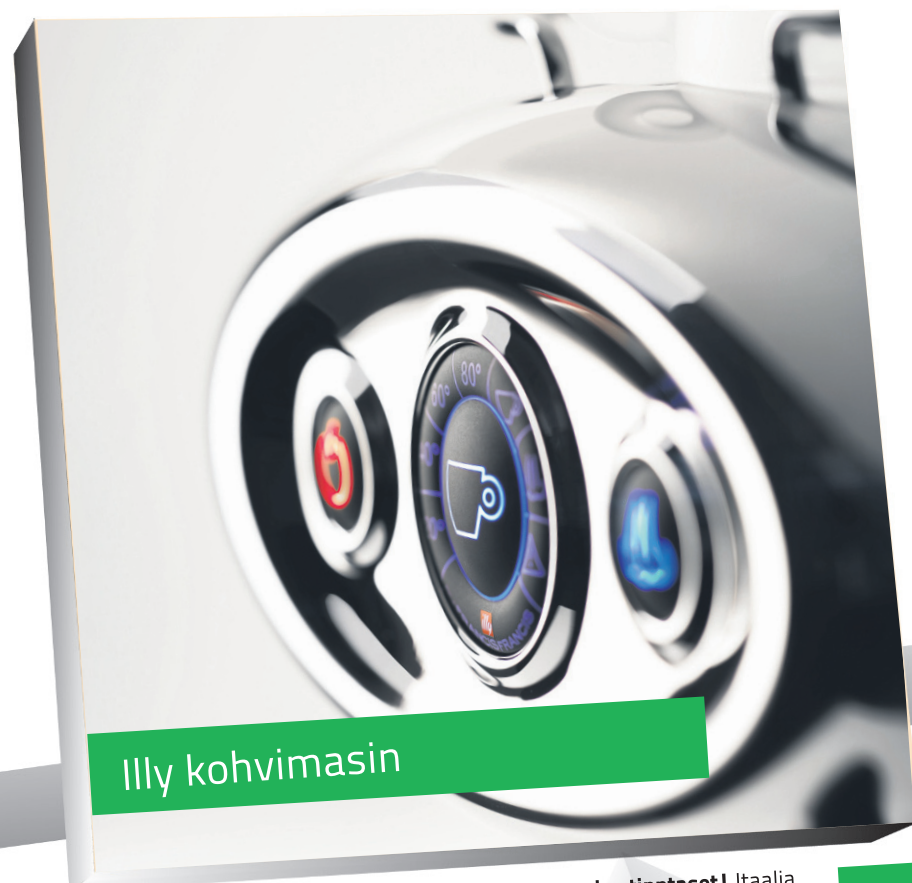
1mm-72mm,
erinevad pinnakatted
ja roostevabad

CERTEX EESTI OÜ
Peterburi tee 47
Tallinn 11415

www.certex.ee
tel 6062 599
faks 6062 499
info@certex.ee

PRIVILEEG

ainult Äripäeva lugejale

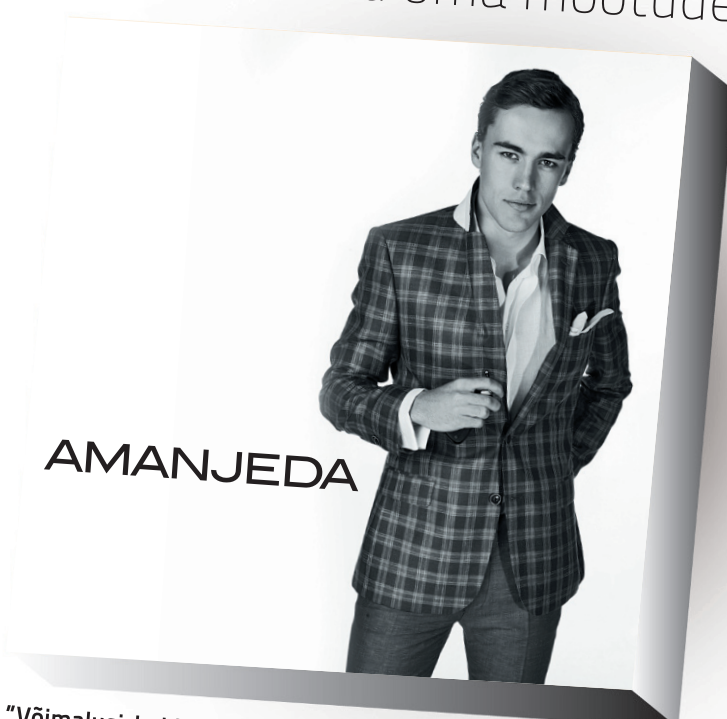

Illy kohvimasin

Illy kohvimasin – Võimaldab omada kohvivalmistamise tipptaset! Itaalia arhitekti Luca Trazzi modernse disainiga espressomasin – tippkvaliteet ühe nupuvajutusega. See on Teie eksklusiivne õigus soetada äriklasi kohvimasin privilegeeritud hinnaga. Olge esimeste seas! Tipptasemel kohvinauding on uue Illy kohvimasinaga X7.1 lihtne: asetage Illy kohvikapsel X7.1 kohvimasina kâpa sisse ning vajutage nuppu. Vaid 30 sekundit ja saate nautida autentset Itaalia espressot, mis on täidlane, tasakaalukas ning kvaliteetne. Algupärane Illy kohv.

Vaid 169 €

Disainerülikond oma mõõtude järgi

AMANJEDA

“Võimalusi, kuidas end esitleda on lõputult. Stiilierinevuste ja mängureeglite tunnetamine, nende oskuslik kasutamine on kunst. Tulemuseks on harmoonia – tervik välimusest, ellusuhtumisest ja suhestumisest ümbritsevaga – stiilsus.” Katrin Kuldma. ***

799 €

ELUS ON VÄHE NEID, KELLEL ON PRIVILEEG. ÄRIPÄEVA LUGEJANA* KUULUTE KINDLALT NENDE HULKA. PRIVILEEG ON UUS EKSKLUSIIVNE OSTUKESKKOND, MIS AVAB TEILE UNIKAALSETE PAKKUMISTE MAAILMA. PAKKUMISED ON TEIE JAOKS HOOLEGA VALITUD JA PANDUD KOKKU ÄRIKLASSILE OMASEL TAILOR-MADE-PÕHIMÕTTEL. NENDE SISUKS ON KVALITEET NING KORDUMATU LISAVÄÄRTUS, MIDA SAAVAD NAUTIDA ÜKSNES VALITUD. VAADAKE JA VEENDUGE ISE: PRIVILEEG ON OMA NIME VÄÄRT.

* Äripäeva lugejateks loetakse eraisikutest tellijaid ja Äripäeva tellinud ettevõtete töötajaid.

Click & Grow

Vaid 49 €

Click & Grow – igaüks võib olla aednik! Miks mitte pühenduda oma põhitegevusele ja nautida seda, kuidas kaunis taim end ise taeva poole sirutab? Naistepäevaks kingitud lilled valmistavad nüüd rõõmu kauem kui vaid ühel tähtpäeval ja seda kõike tänu nutikale Click & Grow lillepotile! Click & Grow on elektroonikaime – intelligentne lillepott, mis sensorite, tarkvara ja väetamissüsteemi abil kasvatab teile imeilusad terved taimed. Click & Grow piiratud pakkumine Äripäeva tellijatele: efektses kinkekarbis kokku vaid 49 eurot. **

Maailmaklass Teie köögis – MAC

Alates 39 €

Maailmaklassi teravus Teie köögis – MACi nugade komplekt. Need noad olid siiani vaid tõeliste proffide pärusmaa. Kuid miks ei võiks Teiegi kodu kaunistada nugade Mercedes? MACi noad on legendaarsed oma žiletilaadse teravuse poolest – see on omadus, millega ei konkureeri ükski teine maailma suurtootja. Vaid üks lõige selle noaga ja Te olete teravuse mõiste enda jaoks uuesti defineerinud. Peale selle tõstab MACi noad konkurentide seast esile imeõhukese tera paindlikkus – liha, kala, juurviljad ja kõik muu lausa libiseb läbi selle tera. ***

Vaata kõiki pakkumisi: privileeg.aripaev.ee

** Pakkumine sisaldab ühte basiliku-stardikomplekti, ühte minitomati- ja ühte virkliisu taimekassetti ning kinkekarpi. *** Kangaste valik. Pakkumises märgitud ülikondade hind sisaldab valitud kangaid Loro Piana, Guabello ja Cerruti uutest kollektsioonidest. Valikusse kuuluvad kevadised lina, siidi ja kazmiiri segud villaga, samuti klassikalised villakangad eri toonides ja mustrites. Tellija saab valiku teha ka kõikide Amanjeda kangaste seast, tasudes vajaduse korral lisanduva osa hinnast. **** Valik: kokanuga (21 cm), üldnuga (20 cm), Jaapani nuga (16,5 cm), fileerimisnuga (17,5), koorimisnuga (10 cm), koorimisnuga (6 cm), teemantteritaja Maci nugadele.

ÄRILAUSE

„Herman Van Rompuy: Kokkuvõttes vee-name inimesi vaid siis, kui saame neile näidata, et valitud tee on õige ka nende jaoks.

Äsja Eestit külastanud Euroopa Ülemkogu juht vastas Äripäeva küsimusele, kuidas tavainimesed uuesti Euroopa Liidu ja euro poole võita.

ÜKS KÜSIMUS

Gaselli TOPi ehk aastail 2009–2011 kõige kiiremini arenenud ettevõtete pingeritta kuulus erinevate valdkondade fiirmasid.

Millisesse valdkonda Teie investeeriksite?

ALLAN MARTINSON
investor

Gasellil ja gasellil on suur vahe. Ühest võib sirguda uhke põder, teisest saab märksa aeglasmalt liikuv lehmakont. Investorid otsivad kiire kasvuga (20% aastas) ettevõtteid, kes oleksid orienteerunud arenevatele turgudele. Samuti mängivad rolli gaselli professionaalsus ja töötahe.

JEVGENI SAVITSKI
internetipoe OX.EE juhataja

Mulle meeldiks investeerida sellisesse firmasse, mille turg ei piirneks ainult Eestiga. Enne peaks põhjalikult uurima gaselli äriideed ja selle unikaalsust. Kindlasti ei investeeriks ma elektroonika ja arvutikauba hulгимüüjasse.

ENN VESKIMÄGI
Standardi omanik

Tööstus loob uusi töökohti. Heitke pilk Saksa-maa poole ja saate aru, miks ma alati tööstuse ja tootmise toetamise poolt olen. Tootmine on ju riigi majanduse aluspõhi. Sestap investeeriksin töötlevasse tööstusse.

RON LUVISTŠUK
konsultant, BFA Estonia OÜ juht

Kui ma peaksin investeerima, siis teeksin otsuse hoopiski inimeste, mitte ettevõtte või valdkonna järgi. Kui rääkida valdkonnast, siis kõige perspektiivikamad Eestis on turism ja IT.

LUGEJA ARVAB

„Võimalik ainult kahel juhul: vahetada välja enamik riigijuhte ja lõpetada poliitiline võitlus, põhirõhk majanduse arengule.

Kommentaari loole “Teeme Eesti riigi viie aastaga korda”

LOE WWW.ARIPAEV.EE

Äripäev

Peatoimetaja: Meelis Mandel
Väljaandja: AS Äripäev
Pärnu mnt 105, 19094 Tallinn
telefon: (372) 667 0195,
(372) 667 0222,
faks: (372) 667 0265,
(372) 667 0165
Trükk AS Kroonpress
Toimetus:
e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111,
faks: (372) 667 0265
Korrespondent Tartus
Väinu Rozental,
vainu.rozentala@aripaev.ee
Reklaamiosakond:
e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105,
faks: (372) 667 0200
Seminarid, käsiraamatud, Raamatuklubi ja infolehed:
tel: (372) 667 0207,

faks: (372) 667 0290
Tellimine ja levi:
e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099,
faks: (372) 667 0300
Tellimine internetis:
www.aripaev.ee/tellimine
Ainult Äripäeva paberlehe tellija saab lugeda Eesti parimat majanduslehte digiversiooni **Internetis, iPadis ja nutitelefonis.**
Äripäev veebis: www.aripaev.ee
Toimetus võtab endale õiguse kirju ja kaastöid vajaduse korral lühendada. Toimetust kaastöid ei tagasta. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakajalised, majanduslikul, poliitilisel või religioosel teemal) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma ASI Äripäev kirjaliku nõusolekuta keelatud. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võtte pöörduda Pressinõukogusse, pn@eal.ee või tel (372) 646 3363.

EDUKAS EESTI

“Mul riik taob kõik kinni” stiilis avalik sektor tuleb saneerida

Eesti riik kogus mullu maksutulu 4,7 miljardit ja kulutas 5,8 miljardit eurot, tulude ja kulude vahe oli selgelt miinuses ja vahe (-19%) kaeti välisabi ja laenudega. Tänavune eelarve jätkab samas vaimus – kulutamise-ga üle meie võimete.

Vaatamata sellele ülekulutamisele pole suur osa ühiskonnast rahul. Juba on streikinud õpetajad ja meditsiinitöötajad ehk just avaliku sektori töötajad, kelle palgad sõltuvad otseselt riigieelarve võimalustest. Streike tuleb kindlasti veelgi, sest levib arvamus, et riigilt tuleb lihtsalt nõuda, et riigil on kohustus kindlustada kõigile huvialale vastav heaalgaline töökoht ja kuuenädalane tasustatud puhkus. Tundub, et reklaam “Mul mees taob kõik kinni” on jätnud jälje päris paljude televaatajate vasakpoolsusega lihvitud ajusse.

Ununenud on tõsiasi, et avalikus sektoris loovad jaotatavat väärtust paraku ainult ca 29 000 (teabenõue statistikaametile) avalikule sektorile kuuluvate ettevõtete töötajat. Kui lisada neile ca 400 000 erasektori töötajat ja lahutada teadmatat arv ca 29 000 SA ja MTÜ töötajat, saame maksimaalselt 400 000 maksumaksjat, kes peavad üleval ligi 1,3 miljonit inimest.

Lisaväärtuseta tegevus. Kui riik ei suuda koguda piisavalt maksutuluseid, et rahuldada ühiskonna elementaarvajadusi, siis järelikult tegeleb liiga suur osa elanikkonnast lisaväärtust mitteloovate tegevusega ega maksa makse. Mittehädavajalike ametikohtade ja kulutuste osakaalu tugev vähendamine avalikus sektoris on ainus lahendus, kui soovime riigilt oma maksuraha eest midagi enam kui praegu. Vasakpoolsetelt oleks selle tunnustamist palju loota, kuid ka meie parempoolsetel valitsusel pole jätkunud kodanikujulgust teha algust avaliku sektori optimeerimisega.

Hiljuti ütles mulle eravestluses üks kõrge positsiooniga, kuid anonüümseks jääda sooviv riigiametnik: “Avalik sektor hakkab alles siis oma kulutusi piirama, kui raha on lõplikult otsas ja keegi enam laenu ka ei anna.” Mida saaksime me ennetavalt teha sellise olukorra vältimiseks?

Raskustes, kuid paranemislootusega ettevõtete jaoks on pankroti vältimiseks olemas saneerimisprotsess. Saneerimiseseaduse § 2 ütleb: “Ettevõtte saneerimine on abinõude kompleksi rakendamine ettevõtte majanduslike raskuste ületami-

Edukas Eesti

JAAK NIGUL
Tarmeko juht

„20 000 inimest hakkaks erasektoriga liitudes looma lisaväärtust.

seks, tema likviidsuse taastamiseks, kasumlikkuse parandamiseks ja jätkusuutliku majandamise tagamiseks.” See seadus ei käsitle avalikku sektorit, kuid miski ei keela samu põhimõtteid kasutamast ka avaliku sektori kohta.

Riigi saneerimine ei tähendaks ainult ametnike arvu vähendamist, vaid kõigi avaliku sektori organisatsioonide kaardistamist tegevuste ja ametikohtade kaupa. Tekiks tervikpilt, mida ja kui hädavajalikku teevad kõik need 130 000 (mainitud 29 000 inimest on maha arvatud) töötajat ning millised ametikohad ja tegevused saaks kaotada. Ei pea ju mõne ministeeriumi juhtkonnal olema kümme nõunikku – ehk võiksid osakonnajuhatajad ka nõu anda. Neid näiteid leiaks igast riigi või KOVi asutusest.

Kokkuhoid. Kui 2011. aastal oli avalikus sektoris keskmine brutopalk 853 eurot (ÄP, 27.07.12), siis näiteks 20 000 ametikoha kaotamisega oleks võimalik ainuüksi palga ja puhkusereservi kuludelt hoida aastas kokku ca 274 miljonit eurot. Kokkuhoid oleks kindlasti oluliselt suurem, sest kaoks vajadus uute büroohoonete ehitamise või rentimise järele, väheneksid koolituse, transpordi jms kulud.

Võrdluseks, avalikus sektoris tervishoiuteenuste osutajate tööjõukulud moodustasid 2010. aastal ca 253 miljonit eurot (Tervise Arengu Instituut), kaitseväge personalikulud olid 2012. aastal ca 66, politsei- ja piirivalveametil ca 89, päästametil ca 32 miljonit eurot (riigieelarve 2012).

20 000 inimese liitumine erasektoriga annaks riigile ka täiendavat maksutulu, sest erasektoris hakkaksid nad looma lisaväärtust. Suur osa neist peaks ametiala vahetama, kuid arvestades avaliku sektori head haridustaset, ei tohiks see tahtmise korral probleem olla.

Kuna riigi ja KOVi juhtvatel ametnikel ja poliitikutel puudub isiklikel põhjustel (kaoksid osaliselt ka nende töökohad) huvi riigi ülesehitust optimeerida, siis peavad maksumaksjad seda protsessi ise vedama hakkama. Ma leian, et eestvedaja võiks olla Eesti Kaubandus-Tööstuskoda, kellel on olemas autoriteet, piisav meeskond ja kogemused riigiga suhtlemiseks ning kes esindab piisavalt suurt osa maksumaksjatest.

ARTIKKEL ILMUB EMT, TALLINNA KAUBAMAJA, DANSKE BANKI JA ÄRIPÄEVA ARVAMUSKONKURSI “EDUKAS EESTI” RAAMES

REPLIIK

Digikaamera **surm** aitab Eesti IT-sektorit

Digikaamerate müüginumber on aastaid kahanenud, ent viimastel kuudel on trendist saanud järsk kukkumine. Digikaamerad on turuosas ja tarbija taskus pidanud taganema eelkõige kaameraga nutitelefoni eduka pealetungi tõttu.

Kõigi point-and-shoot-tüüpi kaamerate (nn seebikarpidest kuni professionaalide fotoaparaatideni) müük ühikutes vähenes maailmas 2012. aastal 28% võrra, oluliselt kiiremini kui tulumullu. Ent siis tuli aastalõpu tarbimisbuum, mille ajal miljonid inimesed liikusid seebikar-

TÕNU RUNNEL
Edicy tegevjuht

„Eesti tootjatel on suurem võimekus just tarkvaras.

pidelt ja tavamobiilidel üha soodsamaks muutuvatele nutitelefonidele. Digikaamerate mulluse 4. kvartali müüginuht oli juba 33% madalam võrreldes aasta varasemaga.

Meie pluss. Need arengud mõjutavad Eesti IT-majandust positiivselt. Kuna kahjuks – või siis hoopis õnneks – meil ei toodeta ei telefonide ega kaamerate riistvara, on Eesti tootjatel suurem võimekus just tarkvaras. Si-nemismisbarjäär tarkvararaken-duse turule on oluliselt mada-lam ja meie IT-sektoril paistab

minu hinnangul konkurentsi-võimet olevat. Ambitsioonikaid ja edukaid tarkvarafirmasid on siin palju.

iPhone on nüüd juba parem kaamera kui seebikarp. Praegu liigub telefonikaamerate pa-remus mõõda hinnaredelit al-la ka odavate Androidideni ja tsükkel saab läbi. Eraldi kaame-rad jäävad alles ja arenevad pä-ris huvitavalt edasi high-end-segmen-dis. Märksõnad on siin tarkvara ja ühenduvus. Telefon ei jää ainsaks seadmeks, millel tarkvara “rauaga” sama oluli-seks kasvab.

ODAVAIM TÕRJUTI KÕRVALE. Prügituru kolm suurt – rootslastele kuuluv Ragn-Sells, Heiti Hääle osalusega Eesti Kesk-konnateenused ja Nikolai Ossipenkoga seotud ettevõtted – ristasid mõõgad Narva linna jäätmeevokonsursil.

OEG KASUM HÜPPAS 73%, KULLAST AGA MILJONIKAHJUM. Kasinoooperaator Olympic EG neljanda kvartali kasum ula-

tus 6,5 miljoni euron, kasvades aastata-guse ajaga ligi 73 protsenti.

MAKSUAMET TAHAB TULEVIKKU KONT-ROLLIDA. Eelmisel aastal üllatas maksu-amet ettevõtjaid kirjadega, milles nõuti ebaseaduslikult andmeid kontrollimenet-lust alustamata. Mullu jõustunud otsuse kohaselt puudub teabe ja dokumentide nõudmisel seaduslik alus.

EDUKAS EESTI

Parem transport ühitab töö pealinnas ja elu maakodus

Tallinna transpordi tupikseis – haisvad autokaravanid tipp-tundidel, tallinlase igapäevane tervist kahjustav ja närvesööv eluviis põhimõttel “vett ei joo ja jala ei käi” nõuab muutmist. On vaja suunata, veenda ja aidata loodusest kiratsev ja reostatud õhku hingav linnakodanik maale hajakül-la omavalitsuse poolt riigi kaas-abil ehitatud ökomajja või vähemalt tasuta ehituskrundile. Maja ümbruse saab kujundada selle elanike parima äranägemise järgi.

Sujuv transport. Parim paik sellisele loodussõbralikule elukeskkonnale on raudteejaama lähedus ja optimaalne kooli-busside võrk. Võimalikud töö-kohad linnas, kus internetist ei piisa ja mis nõuavad sage-dast kohalolekut, saab säilita-da, kui kasutada ronge, linna-väliseid busse ja oma autot ku-ni linnapiirini, vastavate tasuta parkimisplatsideni. Sealt edasi kulgevad tingimata õhku sääs-tev linnatransport ja uuenda-tud taksod.

Praegu võtab Viimsist oma autoga tööle kesklinna jõud-mine aega vähemalt sama pal-

ARNO PIHLAK
pensionär

Edukas Eesti

”**Moodsa rongiga jõuab 100 km kauguselt maalt tööle sama aja-ga kui Viimsist oma autoga tulles.**

ju kui autoga või moodsa rongi-ga linnapiirile jõudmine ca 100 km kauguselt maalt. Linnaliik-lus peaks olema ühistranspordi liikumise ajal eraautodest vaba ja kaupluste varustamine ning veoteenused toimugu hilisõh-tul ja varahommikul.

Linn vabaneks ummikute-st ja heitgaasidest. Senise autoka-sutaja tervisele tuleb täiendav füüsiline liikumine ainult ka-suks. Ühinetakse kollegiaalse-tesse bussikasutajate seltskon-dadesse, mis rikastab inimeste elu uute suhtlusasanditega.

Maal taastub inimese sina-

sõprus loodusega ning turva-line elukeskkond, kus puhata närve. Igas eas inimestel ja eri-ti lastel on võimalik oma kätega koduümbrust vormida ja saa-da oma peenralt vähemalt värs-ke maitseroheline. Eestimaa-lasele saab jälle omaseks pu-has õhk ja iga päev muutuv loo-dus, ta näeb jälle taevatahti ja oskab lapsi panna armastama oma kodu, mida ei asenda üks-ki korter.

Tõeline rikkus. See, kes on loo-nud oma kodu kõige sellega, mis sinna juurde kuulub, ei ki-pu välismaale. Võib-olla ahvat-leb selline kodu mõnegi välis-maile läinu koju tagasi. Küla-tingimused on soodne kesk-kond ühtekuuluvustunde tek-kimiseks ja tihedamaks ühiste-gevuseks. Neis tingimustes kas-vab lastesse oma loodustunne-tus, oma kase, kivi, allika ole-masolu. Kõik see aitab hoidu-da linnapahedest. Tervis taas-tub ja liikumisvajadus kujuneb eluliseks. Eesti rikkus – neli aas-taaga koos kohase riietusega – jõuab vahetult inimeseni.

ARTIKKEL ILMUB EMT, TALLINNA KAUBAMA-JA, DANSKE BANKI JA ÄRIPÄEVA ARVAMUS-KONKURSI EDUKAS EESTI RAAMES

EDUKAS EESTI

Miljardilaen rajaks Tallinna meie oma Silicon Valley

Eesti siseturg on väike ja pii-ratud potentsiaaliga, mistõt-tu sõltub jõukuse kasv otse-selt sellest, kui palju tooteid ja teenuseid suudetakse eks-portida välisurgudele. Kuna meil pole piisavalt tehnoloogiat ja inimkapitali ekspordi kiiren-damiseks, võiksime võtta praeguse soodsa intressiga laenu ja suunata selle Tallinn Tech City loomiseks. USA Silicon Valley ehk Ränioruga sarnase ärikesk-konna rajamiseks võiks Eesti laenata kuni 1,4 miljardit eurot, jäädes ikka Euroopa madalai-ma võlakoozumusega maaks.

Kõrgem lisaväärtus. Rikaste Põhjamaade edu valem on liht-ne – muuta väärtusloomeahelat nii, et ekspordis on suurem osa kõrge lisandväärtusega toode-tel-teenustel. Ühe elaniku koh-ta on Eesti SKT neli korda väik-sem, kuid eksport vaid 20% väiksem Soomest, st me müüme oma kaupu liiga odavalt.

Tallinn Tech Citysse koon-duks kõrgema lisandväärtu-sega majandusharud: info- ja

TARMO TANILAS
Swedbanki vanem investeringute juht

Edukas Eesti

”**Edukad ärimehed suudavad ka märksa kõrgema IQga intel-lektuaalid enda heaks tööle panna.**

kommunikatsiooni-, materja-li- ja biotehnoloogia. Vajame keskkonda, kus targad inime-sed oleksid motiveeritud Eestis oma oskusi realiseerima. Enim vajame tippspetsialiste ja end juba toestanud müügimehi.

Tallinn Tech Citys töötaksid kõrge lisandväärtusega toode-te loomisel valdavalt kohalikud inimesed, ent võtmestrategie-ta koostamisel ja toodete turus-tamisel abistaksid neid välis-

maised taustajõud, keda meie endi seast poleks kusagilt võtta. See ei tähendaks massilist sis-serännet, vaid eelkõige tugeva teadmistepagasiga tippspetsia-listide värbamist, kes siin tööta-des ning siia investeerides loo-vad arvestataval määral lisand-väärtust ja arendavad oluliselt ka meie inimesi.

Sümbioos. Edukate ärimees-te peamine tugevus on, et nad suudavad ka märksa kõrge-ma IQga intellektuaalid enda heaks tööle panna, olles neist ettevõtlikumad, parema riski-taluvusega ja kõrge materiaalse saavutusvajadusega. Tegemist on täiesti erinevate inimtüüpi-dega, kellest üks tunneb rahul-dust, kui suudab uue asja leiut-tada, ning teine on oma ambit-siooni realiseerinud, kui on sel-le leiutise rahvamassidesse tu-rustanud. Ühiskond võidab kõi-ge enam siis, kui loob tingimu-sed nende kahe sümbioosiks.

ARTIKKEL ILMUB EMT, TALLINNA KAUBAMA-JA, DANSKE BANKI JA ÄRIPÄEVA ARVAMUS-KONKURSI EDUKAS EESTI RAAMES

Äriteenused

TEL 667 0105, reklaam@aripaev.ee

Nurmiko Aiandipood
Tel 673 7530, aiandipood@nurmiko.ee
Parim valik tulpe uuenenud Nurmiko Aiandipoest
www.nurmiko.ee

KAARDID ENNUSTAVAD
Tel 900 1727 • 24 h
Hind 1,09 €/min
Sooduspakkumine: www.ennustus.ee
Kätelt ennustamine veebis: www.hiromantia.eu

Äri teenuste rubriigi standardreklaam
42x26 mm hinnaga 15€
Reklaami tellimine: reklaam@aripaev.ee
Tel 667 0105 • faks 667 0200

HOMMIKUSÖÖK 9.00–11.00
LÕUNA+BUFFEE TOOMPEAL 11.30–15.00
Toompea, Kiriku Põik 4a, Tallinn
www.olematu.ee, olematu@olematu.ee
Tel +372 631 3827

ML-TRANSPORT
Osakoormate vedu tagaluukautodega TALLINN–HELSINKI–TALLINN
Enne kl 12 tellitud veos järgmisel tööpäeval sihtkohas!
tel: +372 505 5074
info@mltransport.ee
www.mltransport.ee

• tihendid pumpadele
• kummirõngad • hüdraulika tihendid
• punutud nõõrtihendid
Tel 50 877 35 • www.tihend.ee

LINK keeltekoool Parim koht keelte õppimiseks!
INGLISE keel
VENE keel
jt. keeled
keeltekoool@link.ee
www.link.ee
50 37 869

logistikauudised.ee

6. märtsil kell 11.00–17.00

KÜSIMUS NR 1 LOGISTIKATEENUSTE KVALITEEDIS

Teooria, praktilised näited, ettevõtte külastus.

TEOORIA:
Kuidas tõsta logistikateenuse kvaliteeti
Eesti Kvaliteediühingu juhatuse liige, OÜ Smile Office tegevjuht
ENNO AERMATES

PRAKTILISED NÄITED:
Lao protsesside kvaliteedijuhtimine Smarteni näitel
AS Smarten Logistics juhatuse liige **MAIT MILLER** ja logistikadirektor **AIVO TAMM**

Elu mõõdikutega
AS TNT Eesti kvaliteedianalüütik **RAUL MATSAR**

ETTEVÕTTE KÜLASTUS:
Ringkäik Smarten Logisticsi laos

TÖÖTUBA:
Kuidas luua mõjusaid kvaliteedimõõdikuid

Äripäev
aastast 1993
SMARTEN LOGISTICS

Toimumiskoht:
AS Smarten Logistics,
Uus-Suti, Rae küla, Rae vald, Harjumaa
Soodushind registreerimisel kuni 04.02.2013
on 179 eurot (km-ga 214,8 eurot).
Tavahind 199 eurot (km-ga 238,8 eurot).
Info ja registreerimine: tanel.raig@aripaev.ee
või telefonil 51 34 004.

TÕUSJA

Šveitsi kindlustusfirma kahjum tuli väiksem, kui analüütikud ootasid.

Swiss Life AG

150,2 CHF +7,52% ▲

LANGEJA

Eile kallinenud jeen viis Jaapani suurimate eksportijate aktsiad langusse.

Canon Inc

3235 JPY -2,79% ▼

ÄRIPÄEV 28. veebruar 2013

toimetaja Romet Kreek, tel 667 0192, e-post romet.kreek@aripaev.ee

ŽEToonide klõbin tõi kõigil vana-
del turgudel parema tulemuse.

FOTO: RAUL MEE

TULEMUS

Olympic tegi tugeva tulemuse. Selle aasta lõpuks peaks Itaalia äri olema kasumlik

ROMET KREEK
romet.kreek@aripaev.ee

Kuigi Olympic EG näitas neljandas kvartalis tugevat käibe kasvu Slovakkias ja Valgevenes ning avaldas esimest korda Itaalia kasiinode tulemuse, on ettevõtte endiselt väga sõltuv Balti riikidest. Kasumi kasv oli samas võimas.

Balti riikides on kasv aeglustunud ja seetõttu ei pane imestama, et ettevõtte otsib kasvu mujalt. Neljandas kvartalis kasvas Olympic EG käibe kõigis kolmes Balti riigis protsentuaalselt ühekohalise numbri võrra. Balti riikide osa neljanda kvartali käibes oli 64,5 protsenti.

Slovakkias, kus Olympicul oli mullu neli kasiinot, kasvas käive aastaga 61 protsenti ning selles riigis tuli ettevõtte kahjumist välja. Kahjumi asemel tuli kasum ka Valgevenest, kus käive kasvas 24,2 protsenti.

Itaalias on seitse töötajat. Uueks turuks on Itaalia, kus Olympicu käive oli 0,73 miljonit eurot ja ärikahjum 0,33 miljonit eurot. Itaalias on Olympic esindatud kahe Slottery kaubamärgi all tegutseva VLT mänguautomaadikasiinoga, mil-

22.

veebruariil avas Olympic Slovakkias viienda kasiino.

les on kokku 112 mänguautomaati. Itaalias on Olympicul seitse töötajat, kuid samas suurusjärgus käibega Valgevenes on 98 töötajat. Kokkuvõttes kasvas kasiinode arv aastaga ühe võrra, 63-le. Kaks kasiinot osteti Itaalias ja Poolas pandi üks kinni.

Tadas Povilauskas Bank Finastast märkis tulemusi kommenteerides, et Olympicul on nüüd Poolas ainult kolm kasiinot võrreldes 2009. aasta üheksa kasiinoga.

Baltimaades pole käibehüpet loota. "Balti riikides on selgelt näha käibe kasvu aeglustumist, mistõttu on väga raske oodata, et orgaanilise (ilma ülevõtmisteeta) kasvuga jõutaks tagasi 2013. aastal kümneprotsendise või kiirema käibekasvuni," ütles Povilauskas. Ta kiitis ettevõtte taas kord näidatud suurt võimekust kontrollida kulusid.

Kuigi Olympic kaotas kulda hoides umbes miljon eurot, kasvas kasum aastaga 71,3 protsenti, 6,5 miljonile eurole. Ettevõtte oli raha ja finantsinvesteeringuid 49,7 miljonit eurot.

"Arvestades jaotamata kasumit, võiks oodata 2012. aasta eest 20 miljonit euro eest dividende," ütles Povilauskas. "See tähendaks 7,3protsendist brutodividenditootlust."

Kuigi analüütikute ootustes olid väga suured käärid (LHV ootas 7,8miljonilist ja Swedbank

4,54miljonilist kasumit), võib tulemusi pidada pigem positiivseteks.

Kasiinofirma ärikasum hüppas aastataguselt 4,92 miljonilt 8,66 miljonile eurole. Äritulud kasvasid aastaga 11,2% ning ulatusid aasta viimases kvartalis 37,9 miljonit euroni. Käivet võib pidada üle ootuste heaks (LHV ootas 34,6 miljonit ja Swedbankil 36,6 miljonit eurot).

SEB analüütik Pavel Lupandin ütles, et üldiselt oli tulemus hea ning marginaalid tugevad. "Puhaskasum tuli 24,8 protsenti meie prognoosist parem, EBITDA 10 protsenti parem ja käive 6 protsenti suurem," lausub ta.

SEB soovib Olympicu aktsiat osta ja hinnasiht on 1,95 eurot.

Dividendiootus. Kristo Oidermaa kirjutas LHV foorumis, et kuigi Olympic jäi numbriliselt LHV ootustele alla, võib tulemustega üpris rahule jääda. "Olympicu puhul tasub taas jälgida ettevõtte rahavoogu," kirjutas Oidermaa. "Äritegevuse rahavoog oli 2012. aastal 34,7 miljonit eurot ning investeeringud põhivarasse ja tütarettevõtete soetusele oli kokku vaid 8,8 miljonit eurot. Eelmisel aastal maksti tagasi ka laenu 6,3 miljonit euro eest, kuid praeguseks on laenukoormus juba olematu. Seega jääb üle vaid oodata, kui palju see aasta aktsionäridele jaotatakse," märkis Oidermaa.

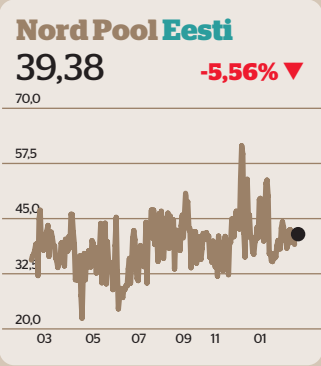
Arvestades jaotamata kasumit, võiks oodata 2012. aasta eest 20 miljonit euro eest dividende.

Bank Finasta analüütik Tadas Povilauskas

4,83

protsendini tõusis eilsel oksjonil Itaalia 10aastase tähtajaga võlakirja intress, mis on 0,70 protsenti rohkem kui jaanuari oksjonil.

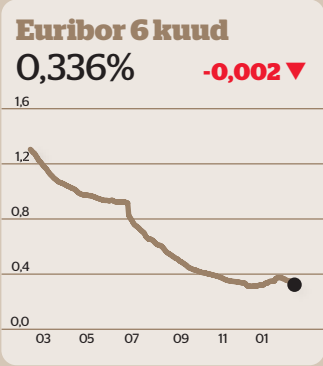
Eratarbijad peaks arvestama, et elektrienergia hinnale lisan- dub lepingus ka käibemaks.

Eurot on mõjutamas poliitili- sed mured euroala suurimates riikides.

Euroopa Keskpank ei pruu- gi enam baasintressimäärasid langetada.

Ä

Tulemused

Slovakkia käive kasvas 61%

Olympic EG 2012. aasta majandustulemused mln eurodes

KÄIVE	osakaal %	kasv %
Eesti	9,506	25,5
Läti	8,9	23,9
Leedu	5,624	15,1
Poola	7,395	19,8
Slovakkia	4,188	11,2
Valgevene	0,92	2,5
Itaalia	0,73	2,0
KOKKU	37,263	10,7

ÄRIKASUM	osakaal %	kasum 2011 IV kv
Eesti	2,206	25,5
Läti	3,755	43,4
Leedu	1,515	17,5
Poola	0,981	11,3
Slovakkia	0,231	2,7
Valgevene	0,301	3,5
Itaalia	-0,33	-3,8
KOKKU	8,659	

ALLIKAS: OLYMPIC EG

Jääger: Tavidi turundustegevusel puudub seos meie kullatehingutega

Kuigi kullainvesteeringute ümberhindlus tõi kahjumit, on tegu siiski kasumliku raha-paigutusega, kinnitas Olym-picu juht Meelis Jääger.

Kuidas Itaalias läheb ja milli-sed on sealsed plaanid? Kind-lasti on Itaalia puhul tegemist strateegilise laienemise, mitte finantsinvesteeringuga. Selle-le turule sisenedes selgitasime ka, et sealsed käibed on meie se-niste turgudega võrreldes oluli-selt suuremad, ning sestap ei ole otseselt põhjust sealseste käibe-numbrite üle imestada. Oleme lubanud, et selle aas-ta lõpuks on Olympicul Itaalias vähemalt kolm kasiinot – selle-ni jõudmises ei ole praegu põh-just kahelda, võimalusel laien-dame haaret enamgi. Samuti on eesmärk sellelt turult 2013. aas-tal kasumit teenida. Valimistulemused meile tea-daolevalt hasartmängusektorile mõju avaldada ei tohiks. Pikaaja-lisi prognoose ei avalda Olympic ei kontserni ega konkreetsete turgude või tegevuste põhiselt.

Mis on Slovakkia suurepära-se tulemuse taga? Tavapärane tulemustele orienteeritud tegev-us, ühtegi erakorralist tulu sel perioodil ei teenitud. Kuna tege-mist on Olympicu mõistes siiani suhteliselt väiksemate tegevus-mahtudega, võib lühemate pe-rioodide vältel mõju avaldada

ka klientide perioodiline aktiiv-sus või passiivsus. Samas jätka-me sealsel turul ka laienemist – just äsja, 22. veebruaril, avasime Slovakkias oma viienda kasiino ukseid, pidulik avamine seisab ees lähema kuu jooksul.

Kas Olympic sai neljandas kvartalis kulla ümberhindlu-sest suurusjärgus miljon eu-rot kahjumit? Suurusjärk on õi-ge, kuid osa vabade vahendite paigutamine kulda kui võima-likku finantsinstrumenti on jätk-kuvalt meie jaoks kokkuvõttes olnud kasumlik. Meie kullapo-sitsioonid neljandas kvartalis ei muutunud.

Tavidi ja tema turunduste-gevusega pole Olympicu vasta-vatel otsustel ei otsest ega kaud-set seost. Mis puudutab palju-de teiste tuntud rahvusvahelise-te investorite sarnaseid otsuseid, siis kinnitab see vaid, et meie te-gevuses ei ole midagi eriskum-malist.

Rõhutan veel kord, et tege-mist on ühe viisiga paigutada oma vabu vahendeid kuni järg-miste suuremate strateegiliste investeeringute teostumiseni.

Kuidas läheb Olympicu onli-ne-kasiinodel? Netikasiinol lä-heb endiselt – mõõdukas kasv ja väike kasum. Usume, et sel aas-tal õnnestub laiendada teenuste pakkumist teistel turgudel. Töö selles suunas käib.

Kommertsbankade intressitooted

jooksev hoius %			tähtajaline hoius %								
pank	keskmiselt kuu jäägil	kuu püsijäägil	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	3 aastat	min summa
Danske Bank					Kontaktteeruge pangaga						
Swedbank***	0,01 (7)	-	-	-	0,06	0,16	0,26	0,36	0,46	0,56	190
Swedbank***	0,01 (7)		0,05	0,05	0,10	0,20	0,30	0,40	0,50	0,60	6000
Tallinna Äripank		0,05	0,10	0,15	0,20	0,40	0,50	0,70	0,90	-	200
Tallinna Äripank (3)		0,05	0,25	0,30	0,35	0,60	0,70	1,00	1,20	-	200
Nordea Pank	0,10		0,10	0,15	0,20	0,35	0,45	0,55	-	-	320
Citadele Pank	-	-	0,10	-	0,30	0,60	0,70	1,20	1,30	1,30	150
Versobank	0,05	0,10	0,50	0,60	0,70	1,20	1,40	1,70	1,90	2,10	350
DNB	0,10(7)	-	0,20	-	0,25	0,40	0,55	0,70	0,80	0,90	300
Krediidipank	-	0,01	0,15	0,25	0,30	0,55	0,75	1,00	1,20	1,20	100/200(4)
BIGBANK		-	0,15	0,20	0,25	0,45	0,45	0,90	1,25	2,00	300-1500
BIGBANK	-	-	-	-	-	0,45	0,45	0,90	1,25	2,00	1500-30 000
BIGBANK	-	-	-	-	-	0,50	0,50	0,95	1,30	2,05	üle 30 000

tähtajaline hoius %, USD							
pank	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	min summa
Danske Bank			Kontaktteeruge pangaga				
Swedbank	-	-	0,15	0,35	0,55	0,80	250
Swedbank	0,10	0,15	0,20	0,40	0,60	0,80	8400
Tallinna Äripank	0,15	0,25	0,25	0,55	0,70	0,55	200
Citadele Pank	0,10	-	0,30	0,60	0,70	1,20	200
Versobank	0,30	0,30	0,50	1,00	1,30	1,70	500
DNB	0,10	-	0,15	0,30	0,40	0,50	300
Krediidipank	0,15	0,20	0,30	0,55	0,70	0,90	100/200 (4)

kursid on päeva jooksul korrigeeritavad * maks 1999 eurot ** juridiline isik ***tavades tähtajalise hoiuse internetipangas, on intressimäär kuni 0.10% kõrgem (3) personaal pang, klientidele (4) kontoris (6) internetipanga tähtajalistele hoiustele (7) päevalõpu kontojäägil, (9) juridilisele isikule/ eraisikule (10) LHV Pangal minimaalselt jäägil **** 2- ja 3aastaste hoiuste intressimäärade tutvumiseks kontaktteeruge pangaga

Swedbank

Ava hoius ning osale rubla ja euro heitluses!

Pane vaba raha aastaks uuele investeerimis-hoiusele. Kui rubla euro suhtes kallineb, võid teenida 2,7–3,3%.

Otsustamiseks on aega kuni 11.03.2013.

Investeermishoiust pakub Swedbank AS, Tutvu tingimustega aadressil www.swedbank.ee, vajaduse korral konsulteerri spetsialistiga telefonil 613 1606.

8,4353

Austraalia dollar	AUD	1,2842
Bulgaaria leev	BGN	1,9558
Hiina jüaan	CNY	8,1563
Hongkongi dollar	HKD	10,1604
India ruupia	INR	70,5210
Jaapani jeen	JPY	120,0600
Kanada dollar	CAD	1,3434
Korea won	KRW	1421,3100
Leedu lilt	LTL	3,4528
Läti lattu	LVL	0,7006
Norra kroon	NOK	7,4670

40,092

Poola zlott	PLN	4,1648
Rumeenia leu	RON	4,3712
Singapuri dollar	SGD	1,6225
Suurbritannia nael	GBP	0,8641
Sveitsi frank	CHF	1,2177
Taani kroon	DKK	7,4566
Tai baat	THB	39,0810
Tšehhi kroon	CZK	25,6370
Türgi liir	TRY	2,3640
Ungari forint	HUF	295,5500
USA dollar	USD	1,3097

Kütused

27.02

USD	
Nafta IPE, bbl	112,66
Nafta NYMEX, bbl	92,35
Mootoribensiin, t	1059,50
Diislikütus, t	986,50
Kerge kütteõli, t	959,50
Masuut (1% väävel), t	638,00
Maagaas Henry Hub, btu, USD	3,488

Põllumajandus

27.02

nael = 453,59 g	
Kohv NYBOT, USC/nael	141,95
Valge suhkur NYSE LIFFE, USD/t	511,20
Kakao NYBOT, USD/t	2126,00
Nisu NYSE LIFFE, USD/t	201,50
Rapsiseemned NYSE LIFFE Pariis	467,75

Allikas: Bloomberg, kella 17 seisuga

Värvilised metallid

26.02

USD/t	
Alumiinium LME	2014,5
Vask LME	7795
Plii LME	2290
Nikkel LME	16595
Tina LME	23175
Tsink LME	2079

Väärismetallid

27.02

USD/unts, unts = 31105 g	
Kuld COMEX	1606,35
Plaatina NYMEX	1608,75
Palladium NYMEX	74110
Höbe COMEX	29,19

Riia

27.02

aktsia	sulgemis-hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Grindex	4,70	0,64	7,66	0,64	#N/A N/A
Latvijas Gaze	6,15	1,15	11,23	0,60	#N/A N/A
Olainfarm	3,95	2,60	6,74	1,69	#N/A N/A

Vilnius

27.02

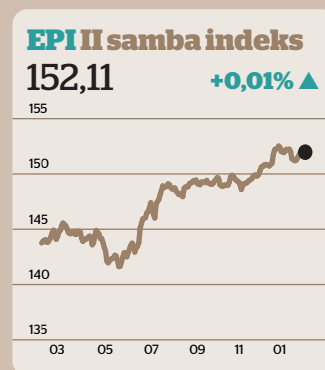
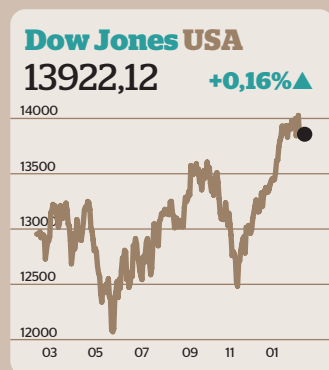
aktsia	sulgemis-hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Apranga	2,52	0,80	-	3,7	4,2
City Service	1,970	1,55	9,4	1,2	11,7
Invalda	2,300	0,88	-	1,1	-
Linas Agro	0,645	0,78	3,3	0,9	-
Panevezio Statybos	1,170	2,63	19,9	0,6	#N/A N/A
Siauliu Bankas	0,267	-1,11	16,7	0,7	#N/A N/A
Snaige	0,507	-0,39	-	1,8	-
TEO LT (Telekomas)	0,798	-0,25	13,3	2,1	7,3

Helsingi

27.02

aktsia	hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Alma Media	4,19	-0,24	18,9	3,9	9,6
Citycon	2,43	0,83	10,0	0,8	5,5
Elisa Comm.	15,98	0,38	12,0	3,0	8,1
Finnair	2,98	-0,67	-	0,5	-
Fortum	14,34	-0,28	9,0	1,2	-
HKScan	3,93	0,00	14,2	0,5	4,3
Kesko	23,58	-0,34	18,0	1,1	5,1
Neste Oil	11,44	0,35	-	1,1	3,1
Nokia	2,76	1,40	-	1,3	7,2
Olvi	21,43	-0,23	17,3	3,1	2,3
PKC Group	16,41	-0,36	14,4	2,1	3,7
Stockmann	13,61	-0,80	18,3	1,1	3,7
Stora Enso	5,00	2,25	8,2	0,7	-
UPM Kymmene	8,80	1,56	-	0,8	6,8
YIT	17,02	0,18	12,0	2,1	4,1

22 INVESTOR investeerimisfondid

ÄRIPÄEV 28. veebruar 2013
toimetaja Romet Kreek, tel 667 0192, e-post turud@aripaev.ee
reklaamiosakond, tel 667 0105, e-post reklaam@aripaev.ee

toostusuudised.ee

21. MÄRTSIL

Meriton Conference & Spa hotell, Tallinn

KUIDAS TULLA TOIME TÖÖJÕUPUUDUSE OLUKORRAS

TÖÖSTUSE TÖÖJÕU- KONVERENTS

10.30–11.00 Registreerimine ja hommikukohv värskes Äripäevaga
11.00–11.10 Konverentsi avamine

11.10–11.40 Olukorrast tööstussektoris –
kui tõsine on täna tööjõupuuduse probleem.
Töötukassa juhataja esimees **MEELIS PAAVEL**

11.40–12.10 Kuidas näha ette muutusi tööjõuturul ja
mil moel nendele reageerida?
Poliitikauuringute keskuse Paxi juhataja
liige **REELIKA LEETMAA**

12.10–12.40 Kas erafirmade, kutse- ja ülikoolide koostöö
leevendab ka realselt tööjõupuuduse
probleemi?
Haridusministeeriumi kutse- ja täiskasvanuhariduse
osakonna asejuhataja **KALLE TOOM**

12.40–13.40 Lõuna
13.40–14.10 Uute töötajate värbamine tööstuse ja tootmise
valdkonnas - nõuanded ja kommentaarid.
Töötajate värbamisega seotud küsimusi
kommenteerivad CV-Online'i kogenuim
värbamisspetsialist **IVIKA BORN** ja
turundusjuht **HEIKKO GROSS**

14.10–14.40 Miks on IT popp aga tööstus mitte ehk kuidas
populariseerida tööstussektorit noorte seas.
Lõuna-Eestis asuva elektroonikatööstuse
Enics Eesti juht **EMÕKE SOGENBITS**

14.40–15.10 Spetsialistid välismaalt –
meie edu võti või peavalu?
BLRT Grupi personalijuht **VIKTORIA GOIHINBERG**

15.10–15.40 Kohvipaus

15.40–16.10 Piiritagune allhange – riskid ja võimalused.
AS Samelin tegevjuht ja omanik **LEIDA KIKKA**

16.10–16.40 Mis on lahendus tööjõupuuduse olukorras:
kas allhange, kutseharidusele panustamine,
võõrtööjõud, automatiseerimine või miski muu?
Vestlusring erinevate esinejate osavõtul

16.40–16.45 Konverentsi lõpetamine

Konverentsi **soodushind** registreerimisel kuni 08.03.2013
199 eurot (+km). Täishind 249 eurot (+km).

Registreerimiseks helistage telefonidel 51 69 747, 667 0252
või saatke e-kiri oma osalemissooviga aadressile
raigo.neudorf@aripaev.ee.

Lisainfo **www.toostusuudised.ee**

Äripäev

FONDID

reklaam

Avaron Asset Management

26.02

	ost	müük	NAV	riski- aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Avaron Areneva Euroopa Fond A, EUR	3,36	3,48	3,41	12,49	5,08	10,24	4,85	-6,52	14 908 607
Avaroni Privaatportfell B, EUR	13,29	13,29	13,29	3,40	1,77	7,95	6,02	-	4 882 465
Avaron Ida-Euroopa Völakirjafond A, EUR	10,59	10,59	10,59	1,47	1,42	-	-	-	5 264 212

Compensa Life

25.02

	ost	müük	NAV	riski- aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Kasvuportfell, EUR	-	-	1,34	-	2,00	16,30	8,20	3,70	5 227 803
Völakirjaportfell, EUR	-	-	11,84	-	0,40	5,30	4,40	-	495 981

Kasvuportfelli mahu info on antud seisuga 31.12.2012. Völakirjaportfelli mahu info on antud seisuga 31.12.2012.

Danske Capital AS

26.02

	ost	müük	NAV	riski- aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Danske Pension 25, EUR	0,95	0,96	0,96	1,07	0,24	6,48	3,31	2,60	10 685 449
Danske Pension 50, EUR	1,10	1,11	1,11	1,50	0,66	6,35	3,41	2,53	145 284 569
Danske Pension Intress, EUR	0,87	0,88	0,88	0,67	-0,16	6,32	3,14	3,28	3 325 573
Vabatahtlik Pensionifond									
Danske Pension 100 Pluss, EUR	1,39	1,42	1,40	7,37	1,67	8,39	6,47	4,00	2 975 478
Vabatahtlik Pensionifond									
Danske Pension Intress Pluss, EUR	0,75	0,77	0,76	2,92	-0,29	6,28	3,18		189 449

Info teiste Danske Capitali ja Danske Invest fondide kohta on avaldatud veebilehel www.danskecapital.ee.

ERGO Funds

26.02

	ost	müük	NAV	riski- aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
ERGO Pensionifond 2P1, EUR	0,91	0,92	0,92	0,00	-0,10	4,18	3,16	4,02	8 684 501,74
ERGO Pensionifond 2P2, EUR	1,09	1,10	1,10	1,86	0,16	3,98	3,17	1,03	40 319 590,91
ERGO Pensionifond 2P3, EUR	0,61	0,62	0,62	2,56	0,48	2,89	-	-	1 442 433,88
ERGO Pensionifond 3P1, EUR	0,84	0,85	0,84	2,04	0,25	4,48	2,90	-	473 568,21
ERGO Pensionifond 3P2, EUR	0,87	0,89	0,88	2,74	0,43	3,73	3,29	-	517 666,79
ERGO Pensionifond 3P3, EUR	0,83	0,84	0,83	3,70	0,93	1,72	-0,11	-	536 996,97

LHV Varahaldus

26.02

	ost	müük	NAV	riski- aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Pensionifond L, EUR	1,36	1,38	1,38	2,04	1,08	6,95	6,13	4,63	161 301 888
Pensionifond M, EUR	1,09	1,11	1,11	1,38	0,65	7,05	5,29	6,14	24 904 062
Pensionifond S, EUR	1,17	1,18	1,18	0,78	0,05	6,08	4,22	7,45	36 628 778
Pensionifond XL, EUR	1,16	1,17	1,17	2,25	1,49	7,38	5,90	4,42	37 337 594
Pensionifond XS, EUR	1,08	1,09	1,09	0,71	-0,15	6,71	4,53	7,27	8 427 534
Täiendav Pensionifond, EUR	1,29	1,30	1,30	7,86	1,86	8,06	6,20	2,94	4 708 285
LHV Pärsia Lahe Fond A, EUR	8,94	9,03	9,03	14,06	10,09	17,31	12,93	-	-
LHV Pärsia Lahe Fond B, EUR	5,71	5,77	5,77	14,13	10,09	17,31	12,92	-2,02	5 828 330
LHV Maailma Aktsiad Fond A, EUR	7,96	8,04	8,04	15,00	-0,64	-2,02	1,07	-3,27	-
LHV Maailma Aktsiad Fond B, EUR	5,09	5,14	5,14	15,00	-0,64	-2,02	1,00	-	1 357 366

Nordea Pensions Estonia

26.02

	ost	müük	NAV	riski- aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Nordea Pensionifond A, EUR	0,92	0,93	0,93	2,22	1,74	5,04	5,48		49 091 165,75
Nordea Pensionifond A Pluss, EUR	0,75	0,76	0,76	2,82	2,8	5,59	5,94		5 321 850,17
Nordea Pensionifond B, EUR	0,88	0,89	0,89	1,50	0,56	5,82	4,99		10 665 691,12
Nordea Pensionifond C, EUR	0,81	0,82	0,82	0,74	-0,35	4,75	3,61		2 004 335,30
Nordea Pensionifond Aktsiad 100, EUR	1,10	1,12	1,11	11,77	3,83	6,34	7,47		3 215 207,81
Nordea Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,70	0,72	0,71	0,00	0,43	5,87			499 647,03

Fondivalitsejad

AVARON ASSET MANAGEMENT Narva mnt 5–58, Tallinn 10117, tel 664 4205, faks 664 4201, info@avaron.ee, www.avaron.ee
DANSKE CAPITAL AS Narva mnt 11, Tallinn 15015, tel 675 2295, faks 675 2895, funds@danskebank.ee, www.danskecapital.ee, www.danskebank.ee
ERGO FUNDS AS A. H. Tammsaare tee 47, Tallinn, tel 610 6500, faks 610 6501, funds@ergo.ee, www.ergo.ee

AS GA FUND MANAGEMENT Roosikrantsi 11, Tallinn 10119, tel 680 2680, faks 680 2681, info@gafm.ee, www.gafm.ee
AS GILD PROPERTY ASSET MANAGEMENT Swiss House, Roosikrantsi 11, Tallinn 10119, tel 680 2630, faks 680 2631, info@gildrealestate.com, www.gildrealestate.com
LHV VARAHALDUS AS Tartu mnt 2, Tallinn 10145, tel 680 0400, faks 680 0402, info@lhv.ee, www.lhv.ee

NORDEA PENSIONS ESTONIA AS Liivalaia 45/47, Tallinn 10145, tel 710 1250, faks 710 1251, eesti@nordea.com, www.nordea.ee
AS SEB VARAHALDUS Tornimäe 2, Tallinn 15010, tel 665 6565, faks 665 7122, fondid@seb.ee, www.seb.ee
SWEDBANK INVESTEERIMISFONDID AS Liivalaia 8, Tallinn 15038, tel 631 1606, faks 631 1636, funds@swedbank.ee, www.swedbank.ee/fondid

Maaklerifirmad

COMPENSA LIFE VIENNA INSURANCE GROUP SE Roosikrantsi 11, Tallinn, tel 610 3000, faks 610 3010 info@compensallife.ee, www.compensallife.ee
LHV Tartu mnt 2, Tallinn, tel 680 0400, faks 680 0402

VERSOBANK AS Pärnu mnt 12, Tallinn, tel 680 2500, faks 680 2501
DANSKE BANK Narva mnt 11, Tallinn, tel 630 2104
SEB ENSKILDA EQUITIES Tornimäe 2, Tallinn, tel 665 6622, faks 665 6802

MANDATUM LIFE INSURANCE BALTIC SE Viru väljak 2, Tallinn, tel 681 2300, info@mandatumlife.ee, www.mandatumlife.ee
SWEDBANK AS Liivalaia 8, Tallinn, tel 631 0310, faks 631 0410

45,8

miljonit eurot oli riiete jaemüüja Esprit Holdingsi 2012. aasta teise poolaasta kahjum.

David Rubenstein: Nagu ma varem olen öelnud, on Euroopa suurim arenev turg ning hinnad on nii kõvasti langenud, et nüüd saab varasid osta väga odavalt.

Carlyle Groupi kaasasutaja ja tegevdirektori sõnul on Euroopa jätkuvalt väga atraktiivne turg, hoolimata poliitilistest ja majanduslikest riskidest.

FONDID

reklaam

Mandatum Life

26.02

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Investeeringute haldusteenus:									
Turvaline, EUR	113,87	113,31	113,31	-	0,27	5,63	4,22	-	-
Konservatiivne, EUR	111,34	110,24	110,24	-	0,86	1,64	2,93	-	-
Tasakaalustatud, EUR	110,43	108,80	108,80	-	1,06	-0,89	2,19	-	-
Progressiivne, EUR	104,84	102,78	102,78	-	1,34	-3,96	0,10	-	-
Agressiivne, EUR	109,09	106,95	106,95	-	1,33	-3,57	1,18	-	-
Investeeringisportfellid:									
Mandatum Life Fixed Income Abs, EUR	139,36	138,67	138,67	-	0,32	6,44	4,77	-	-
Mandatum Life Global Food Abs, EUR	122,70	120,30	120,30	-	2,06	-6,53	1,19	-	-
Mandatum Life Emerging Opportunities Abs, EUR	106,38	104,29	104,29	-	0,72	-1,82	0,35	-	-
Mandatum Life Global Equity Abs, EUR	136,16	133,49	133,49	-	0,90	0,44	0,90	-	-
Mandatum Life Europe Equity Abs, EUR	151,02	148,06	148,06	-	0,83	2,37	1,78	-	-

Swedbank Investeeringisfondid AS

26.02

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Pensionifond K1, EUR	0,80	0,80	0,80	2,57	-0,40	4,75	3,16	1,17	42 011 154,30
Pensionifond K2, EUR	0,87	0,88	0,88	4,02	0,16	6,22	4,22	-0,00	157 320 289,29
Pensionifond K3, EUR	1,02	1,03	1,03	6,84	0,88	6,99	5,54	-0,27	396 232 502,87
Pensionifond K4, EUR	0,75	0,76	0,76	11,32	1,40	6,84	5,90		31 692 913,93
Pensionifond V1, EUR	1,18	1,19	1,19	4,66	0,40	8,19	5,00	-0,72	9 434 523,50
Pensionifond V2, EUR	0,91	0,92	0,92	8,34	1,52	8,54	5,96	-2,20	17 244 738,82
Pensionifond V3, EUR	1,05	1,06	1,06	13,66	2,75	8,02	6,27	-4,59	34 005 261,26
Kesk-Aasia Aktsiafond, EUR	3,99	4,09	4,03	20,55	4,30	-8,28	-5,85	-16,99	5 764 858,44
Ida-Euroopa Aktsiafond, EUR	8,19	8,40	8,27	24,43	-2,65	14,79	4,74	-17,04	28 690 829,07
Ida-Euroopa Kinnisvara Af, EUR	3,29	3,37	3,32	24,75	0,00	9,17	-3,53	-23,39	7 773 571,09
Fondifond 100, EUR	9,82	10,07	9,92	16,92	3,71	7,71	6,45	-3,69	62 480 043,97
Fondifond 30, EUR	11,04	11,32	11,15	6,37	0,94	7,70	4,53	0,44	14 040 357,34
Fondifond 60, EUR	10,58	10,85	10,69	10,79	2,28	8,06	5,89	-1,40	51 718 435,70
Venemaa Aktsiafond, EUR	15,85	16,25	16,01	23,78	5,17	5,13	5,47	-9,08	50 046 070,75

TEADMINE
EI MAKSA ÜLE
30 € KUUS

Agent:

30 eurot kuus –
ligipääs kogu andmebaasile

Äriregister:

30 eurot kuus –
teadmine 1,5 ettevõtte kohta*

* Infopäring Äriregistris - kokku 20 eurot:
Ettevõtte otsing: 0 eurot
Ettevõtte B-kaart: 0 eurot
Ettevõtte üld- ja isikuandmed: 2 eurot
Majandusaastaaruanne (2011. a, 2010. a): 2x2 eurot = 4 eurot
Juhatuse liikmete seosed, 2 isikut: 2x2 eurot = 4 eurot
Omanike seosed, 2 isikut: 2x2 eur = 4 eurot
Nõukogu liikmete seosed, 3 isikut: 3x2 eur = 6 eurot

Tule proovi Agenti 5 päeva!

Sisene siit:

http://www.aripaev.ee/mod/tagasiside/agent_30/

Infopank Agent

e-post agent.aripaev.ee, telefon 667 0007

AS SEB Varahaldus

26.02

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
SEB Energiline Pf, EUR	0,727	0,734	0,734	2,86	1,94	3,17	2,89		9 021 464,32
SEB Konservatiivne Pf, EUR	0,900	0,910	0,910	0,84	-0,36	3,51	3,24	4,36	53 935 970,94
SEB Optimaalne Pf, EUR	0,821	0,830	0,830	0,99	0,52	2,92	2,68		12 798 552,47
SEB Progressiivne Pf, EUR	0,947	0,957	0,957	1,63	0,90	3,86	2,90	-1,83	269 052 445,08
SEB Aktiivne Pf, EUR	0,903	0,921	0,912	12,65	2,49	3,81	5,07	-3,27	13 615 767,78
SEB Tasakaalukas Pf, EUR	1,125	1,148	1,136	3,81	0,28	3,49	3,40	-0,94	10 373 921,35
SEB Aktiivne Fondifond A, EUR	7,025	7,167	7,096	11,13	1,860	4,480	6,220	-5,630	4 161 007,66
SEB Dünaamiline Fondifond A, EUR	8,389	8,558	8,473	7,65	1,040	4,180	5,380	-3,840	6 010 702,18
SEB Tasakaalukas Fondifond A, EUR	10,582	10,796	10,689	3,43	-0,120	6,370	4,900	0,900	1 135 007,40
SEB Ida-Euroopa Võlakirjafond A, EUR	13,053	13,053	13,053	5,22	-0,800	11,090	7,220	5,190	62 239 926,24
SEB Kasvufond A, EUR	6,449	6,579	6,514	21,90	-2,200	5,230	2,520	-6,630	14 861 127,28
Vahendatavad Fondid *									
SEB Corporate Bond Fund, EUR	1,502	1,502	1,502	2,92	-0,200	7,890	5,090	4,920	422 140 000,00
SEB Danish Mortgage Bond Fund, EUR	128,130	128,130	128,130	2,95	-0,890	3,510	4,870	5,130	157 500 000,00
SEB High Yield Fund, EUR	129,090	130,381	129,090	3,88	0,890	9,520	-	-	1 959 860 000,00
SEB Short Bond Fund EUR	1,270	1,270	1,270	0,20	0,080	-0,240	0,010	-	55 910 000,00
SEB Strategy Balanced Fund	104,769	105,817	104,769	-	1,460	-	-	-	285 560 000,00
SEB Strategy Defensive Fund	104,924	104,924	104,924	-	1,000	-	-	-	196 920 000,00
SEB Strategy Growth Fund	105,724	106,781	105,724	-	2,970	-	-	-	201 170 000,00
SEB Strategy Opportunity Fund	104,378	105,422	104,378	-	2,220	-	-	-	296 300 000,00
SEB Eastern Europe Fund ex Russia, EUR	2,763	2,819	2,791	20,15	-2,000	7,260	3,150	-5,030	163 970 000,00
SEB Eastern Europe Small Cap Fund, EUR	2,600	2,652	2,626	16,17	3,470	-2,450	-3,640	-7,520	73 040 000,00
SEB Russia Fund, EUR	9,815	10,013	9,914	24,63	2,600	-6,520	2,440	-2,840	308 310 000,00

* Vahendatavate fondide tagasivõtmis- ja väljalaskehindu saab vaadata www.seb.ee/fondikursid. Fondide mahud on seisuga 31.01.2013.

Trigon Funds

26.02

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Arenevate Turgude Agrisektori Fond, EUR	94,03	96,90	95,95	22,32	12,08	-7,78	-18,39		2 585 012
Arenevate Turgude Finantssektori Fond, EUR	175,03	180,39	178,60	17,81	7,80	9,65	1,23		5 006 282
Uus Euroopa Kasvufond, EUR	12,70	13,15	12,89	21,19	-0,08	-0,38	-6,10	-13,57	1 786 268
Uus Euroopa Fond, EUR	20,08	20,79	20,38	13,60	0,08	9,89	10,03	-4,77	22 253 066
Venemaa Top Picks Fond, EUR	20,31	21,04	20,62	25,90	-0,65	-6,23	6,73	-0,76	9 722 993

ÄRIPÄEVA KOOLITUSPROGRAMM

TEENINDUSE
JUHTIMISE KOOL

Kuidas toetada
organisatsiooni muutumist
kliendile väärtust loovaks
ettevõtteks?

ALUSTAB
11. APRILLIL

UUS!

Koolitaja on **TIINA MERKULJEVA**

Äripäev

Täpsem kava aadressil **www.koolitus.aripaev.ee**
Hind koos käibemaksuga on 2226 eurot.
Info ja registreerimine telefonil **667 0100**,
elektronposti aadressil **koolituskeskus@aripaev.ee**
või koduleheküljel **www.koolitus.aripaev.ee**

Ana Armstrong: Me arvasime, et risk Euroopast on oluliselt vähenenud, kuid Itaalia valimised näitavad vastupidist.

Armstrong Investment Managementi tegevjuht ootab Itaalia pärast aktsiaturgudele lühemas perspektiivis konsolideerumist.

762,99

+0,19%▲

perioodi kõrgeim 775,13
perioodi madalaim 590,90

TÕUSJAD

Nokia OYJ

2,82 EUR

+3,53%

Veolia Environment

9,34 EUR

+3,30%

Cramo OYJ

10,94 EUR

+2,53%

Nutreco NV

70,70 EUR

+2,48%

France Telecom SA

7,43 EUR

+2,37%

Telefonica SA

9,73 EUR

+2,33%

Euroopa börsid lõpetasid pärast teispäevast langust eelse kauplemise üleval. Itaalia börs kosus üle 1 protsendi.

Apple'ile kaotanud Nokia sihib BlackBerryt

Kuna omaaegne nutitelefonide turu liider Nokia ei ole Samsungi ja Apple'i vastu suutnud suurt edu näidata, suunab Soome telefonitootja oma pilgu nõrgema rivaali - BlackBerry poole, kirjutas Bloomberg.

Nokia loodab, et partnerlus tarkvarahiiglase Microsoftiga aitab tal võita ärikasutajaid, kes on siiaaani olnud BlackBerry suurim kindlus. Nokia Lumia nutitelefonide pere, mis sai sel nädalal Barcelona mobiilimessil kahe uue mudeli võrra rikkamaks, kasutab Microsofti operatsioonisüsteemi ning on varustatud äriklientidele vajaliku Exceli, Wordi ja PowerPointiga.

Äriklientide seas poolehoidu võitmine on nii Nokiale kui ka BlackBerryle olulise tähtsusega. Veidral kombel on Soome Nokia ja Kanada BlackBerry saatus olnud teatud mõttes ühesugune. Mõlemad telefonitootjad peavad Samsungi ja Apple'i järel nutitelefonide turul võitlust kolmandale kohale ning mõlema aktsia on viimase viie aastaga langenud üle 90 protsendi.

"Tähtsuse skaala, millega Nokia loodab ärikliente võita, on 1 kuni 10, kuid neil on see tasemel 11," ütles uuringufirma IDC analüütik Ramon Llamas, kes prognoosib, et Windows Phone'i seadmed mööduvad BlackBerryst sel aastal.

Nokia tegevjuht Stephen Elop, kes tuli Nokiasse 2010. aastal Microsoftist, hakkas soosima oma endise tööandja operatsioonisüsteemi, kuna Nokia enda Symbiani tarkvara ei olnud tarbijatele enam meeltemööda.

Elopi sõnul küsitakse temalt tihti, kas BlackBerry ostmine huvitaks teda. "Kui minult seda küsitakse, vastan alati, et mind huvitavad selle kliendid."

IDC andmetel oli eelmisel aastal iPhone'i ja Androidi nutitelefonide osakaal äriklientide seas 78%. BlackBerryle on jäänud 16% ja Nokiale 4%.

"Ei üllata, et konkurendid proovivad ärikliente juurde võita," ütles BlackBerry asepresident David J. Smith.

BlackBerry avalikustas oma uue operatsioonisüsteemi BlackBerry 10. jaanuari lõpus. Märtsis plaanitakse Ameerika Ühendriikides hakata müüma uut puutetundliku ekraaniga telefoni Z10, millele analüütikud on juba kiitvaid hinnanguid andnud.

RAINER SAAD
rainer.saad@aripaev.ee

Ei üllata, et konkurendid proovivad ärikliente juurde võita.

BlackBerry asepresident
David J. Smith

ELEKTRIAUTOD

New York Times arvustas Teslat

Negatiivne arvustus New York Timesis läks elektriautode tootjale Teslale väga kulukaks, ütles Tesla tegevjuht Elon Musk Bloombergile.

Muski sõnul väitis Times, et nende elektriauto Model S sõiduulatus jääb alla lubatud piiri. Selle tagajärjel langes Tesla turuväärtus mõne päevaga 100 miljonit dollarit.

"Paljud, kes olid elektriauto tellinud, tühistasid New York Timesi tõttu tellimuse," ütles Musk, kelle sõnul tühistati paarsada tellimust.

8. veebruaril avaldatud New York Timesi artiklis väideti, et Tesla Model S ei suuda külma ilma-ga läbida lubatud 300 miili. Musk nimetas Twitteris lugu võltsiks ning avaldas fakte ajalehe-reporter John Broderi testsõidu kohta, seades sellega kogu ettevõtmise tõelavastavuse küsimärgi alla.

Hiljem väitis New York Times, et loos oli probleeme täpsuse ja hinnangutega, kuid mitte kogu testi tõelavastavusega.

Tesla aktsia on 7. veebruarist langenud 13 protsenti, 39,48 dollarilt 34,38 dollarile.

SOTSIAALMEEDIA

Instagramil 100 miljonit kasutajat

Fotojagamisrakendusel Instagram on nüüd 100 miljonit aktiivset igakuist kasutajat, teatas firma eile avaldatud blogipostituses, vahendas Business Insider.

Instagram otsustas avalikustada täpse kasutajate arvu pärast seda, kui mitu väljaannet kirjutas kasutajate Instagramist lahkumisest.

Vaatamata Instagrami mõni kuu tagasi öeldud väitele, et firma muudab kasutajate fotod oma reklaamitulu allikaks, jätkas kasutajate arv kiiret kasvu.

Instagrami juht on teatanud, et nende väitest saadi valesi aru ning neil pole ealeski olnud kavatsust kasutajate pilte tulu teenimiseks kasutada. Tegu olevat olnud advokaatide viletsa sõnastusega.

Eelmise aasta aprillis ostis suhtlusvõrgustik Facebook 1 miljardi dollariga Instagrami, millel siis oli alles 30 miljonit kasutajat.

LANGEJAD

Toyota Motor Corp

4605,00 JPY

-2,33%

Runkki Group OYJ

0,45 EUR

-2,17%

Finnair OYJ

2,95 EUR

-1,67%

Altria Group Inc

33,75 USD

-1,60%

Rokiskio Suris

1,42 EUR

-1,39%

McDonald's Corp.

95,17 USD

-1,09%

Itaalia ebakindluse tõttu otsid investoreid Jaapani jeeni. Kallim jeen mõjutas aga Jaapani suurimate eksportijate aktiivsust.

KEVADINE HINNASULA!!! KÕIK DIISELKÜTTEGA SOOJAPUHURID -30%

366€
(Tavahind: 499€)

Diisel soojapuhur
Kosmo FA75K
Võimsus 22 kW, küttekulu 2,0l/h,
keskmine küttepindala 163m²

419€
(Tavahind: 599€)

Diisel soojapuhur
Kosmo FA125K
Võimsus 37 kW, küttekulu 4 l/h,
täispumbatavad rattad
keskmine küttepindala 270m²

594€
(Tavahind: 849€)

Diisel soojapuhur
Kosmo FA215K
Võimsus 62 kW, küttekulu 6,5 l/h,
täispumbatavad rattad
keskmine küttepindala 465 m²

658€
(Tavahind: 940€)

Diisel Kaugküttepuhur
Kosmo IFA90K
Võimsus 24 kW, küttekulu 1,8 l/h,
täispumbatavad rattad
keskmine küttepindala 135m²

1043€
(Tavahind: 1490€)

Diisel Kaugküttepuhur
Kosmo IFA180K
Võimsus 51 kW, küttekulu 3,9 l/h,
täispumbatavad rattad
keskmine küttepindala 280m²

1393€
(Tavahind: 1990€)

Diisel Kaugküttepuhur
Kosmo IFA260K
Võimsus 70 kW, küttekulu 5,5 l/h,
täispumbatavad rattad
keskmine küttepindala 400m²

KÕRGKVALITEETSED DAEWOO SOOJAPUHURID!

Diiselsoojapuhuritel:
*DIGIDISPLEI
*KÜTUSE TASEMENÄIDIK
*TÄISPUMBATAVAD RATTAD (FA125-215K, IFA90K-260K)
*INTEGREERITUD TERMOSTAADIGA SOOJAPUHURI EELISED:
*STABIILNE TEMPERatuur
*VÄIKSEM KÜTUSEKULU
*PIKEM TÖÖAEG
*VÄLDITAKSE ÜLEKÜTMIST, OLULINE KOKKUHOID!

Edasimüüjad:

Kerge kütteõliga kütmine ligikaudu 33% soodsam kui elektriga.

Näide: Elektri energia keskmine maksumus 0,136€/ kW, 22kw elektripuhuri puhul maksumus ca. 3€ / h

Sinine erikasutuse diiselsüsteemi maksumus keskmiselt 1,05€/L, 22 kW Diiselpuhuri puhul maksumus ca. 2,1€/h

Diiselpuhuri eeliseks on, et ruumid saab kiiremini soojaks

AIRCOM OÜ

Müük / Hooldus
Peterburi tee 65 Tallinn 11415 Tel: 6 051 050 Fax: 6 051 051
www.aircom.ee aircom@aircom.ee

K-RAUTA JA EHITUSE ABC KAUPLUSED ÜLE EESTI!!!

Tartus: Cedo Kaubandus Vasara 52 D, Tööstustakeskus Turu 45B, Decora AS Riia 128,

Pärnus: Alve OÜ Suur-Jõe 67, Cedo Kaubandus Tallinna mnt.84,

Viljandi: Decora AS Leola 53, Hamos OÜ Rauakaubad Koidu 13a

Tallinn: Aircom OÜ Peterburi tee 65, Erikon AB OÜ Pärnu mnt 390